¶ Hic autor docet q̃ examen significat quattuor. Nam est collectio apū (anglice a swarme of bees) Et est idem quod lingua in trutina vel in bilance (anglice a tonge of a balance. Et est idē quod acies. i. exercitus. Unde illud. Examen christicolarum castra redit ad propria. ¶ Et est idem quod iudicium. vt vestro oq̃ examine pendet. id est vestro iudicio. ¶ Cōstructio patet. hoc examen examinis. Unde examino/as/are.

Emulor inuideo sequor emulor emulor hortor **Emulor**
Emulus inuideam sectam designat amorem.

¶ Autor hic docet q̃ emulor/aris significat tria. Nam emulari. i. inuidere. Ut ille emulatur mihi. id est inuidet. ¶ Emulari. i. sequi. vt emulemur honestos. id est sequamur. ¶ Emulari. i. hortari. vt emulor vos dei emulatione. i. hortor vos moneo vos. ¶ Sed vltra dicit bruto q̃ idem est q̃ indignor/aris Unde in euangelio. Uos emulamini mihi vestrū hominē feci sanū. Idem est q̃ amare. vt in epistola pauli. Emulor vos dei emulatione. i. amo vos amore dei. ¶ Idem est quod contendere. vt in ꝓo. Noli emulari in malignantibus id est noli contra malignantes contendere emulor. ¶ Emulus. ra. rum. hic dicit similiter q̃ emulus/a/um. a quo dicitur emulor/aris. figit tria. Nam idem est quod inuidus/a/um. vt iste est emulus mihi. i. inuidus. ¶ Item idem est quod sequens. Lucan⁹. Stimulos dedit emulo virtus. emula. i. sequens. ¶ Emulus. i. amans vel hortās: vt Stimulos emuli dei. i. amatores. ¶ Construe. Emulor dum inuideo. ra. Emulus designat inuidiā. i. inuidum: et sectam. i. sequentem: et amorem. id est amantem. et est locutio methonymica.

Pertinet est prodest: pariter contingit et extat **Est.**
Dicitur esse iuuat insinuatq̃ statum.

¶ Hic autor docet q̃ hoc verbū est habet sex significationes. Primo. i. pertinet vt est magistri legere. i. pertinet. ¶ Idē quod prodest: vt est legere. i. prodest legere. ¶ Et est idem quod contingit. Unde psalmus. vt est quando clemens dns

Exhibeo. Exhibet hoc verbum designat quattuor ista Demonstrat/presentat/alit/pariter dat abunde.

¶ Dic autor docet q̄ hoc verbū exhibeo/bes habet quatuor significationes Nā idē est quod demōstrare. vt exhibeas nobis ista tua. i. demonstres nobis. ¶ Et idē est qđ phtare. vt exhibem⁹ istū clericū. i. phtamus. ¶ Et idē est qđ alere. i. nutrire. vt auis exhibet pullos. i. nutrit. ¶ Et idē est qđ abūde dare. vt iste mihi exhibet pecunias. i. abunde dat. ¶ Cōstrue. hoc verbū exhibet designat quatuor ista sez demōstrat. ꝛc. ¶ Exhibeo/bes/bui/bere/exhibitum/tu. verbum actuum componitur de ex et habeo habui habere.

Exigo Exigit exquirit vult perficit et iaculatur.

¶ Dic autor docet q̄ exigo/gis. equivocat' ad quatuor. Nam exigere idē est quod exdere. vt iste exigit a me vbi rex est. ¶ Et exigo. i. volo. vt hoc exigo fieri. i. volo hoc fieri. ¶ Et idē est qđ phcere. vt nondū hoc opus exegi. i. phci ¶ Et idem est quod iaculari (to caste a darte). i. extra iacere. vt ignis exigit a fe scintillas. i. iaculatur. i. iacet a fe scintillas. Exigo exigis/exigere/exactū/tu si supinis. verbum actuū. cōponitur de ex et ago agis. Exigit expellit extorquet proficit atq̄. Diuidit q̄ repetit simpliciterq̄ petit. Diuidit expellit agit extra cogo sequatur. Inutile petere tibi denotat exigo vere. Dicitur exactor inutile quisq̄ petitor. ¶ Inuenitur a Socrate qui inuitat' ab amico q̄ videā eius vxorē iurgiosam dixit ei. Quare non exigeret. id est expelleret mulierē? Qui respondit. Domi addisco qualem mefortis exhibeo. Significat ergo exhibeo idem quod ostendo.

Excipit Excipit excludit/accusat/suscipit/affert

¶ Dic autor docet q̄ excipio/pis. idē est quod excludere. vt excipio te ab illo id est excludo. ¶ Et idē est quod accusare. vt iste excipit contra me. i. accusat ¶ Et idē est qđ suscipere (anglice to welcome) vt mulier quedā Martha nolē

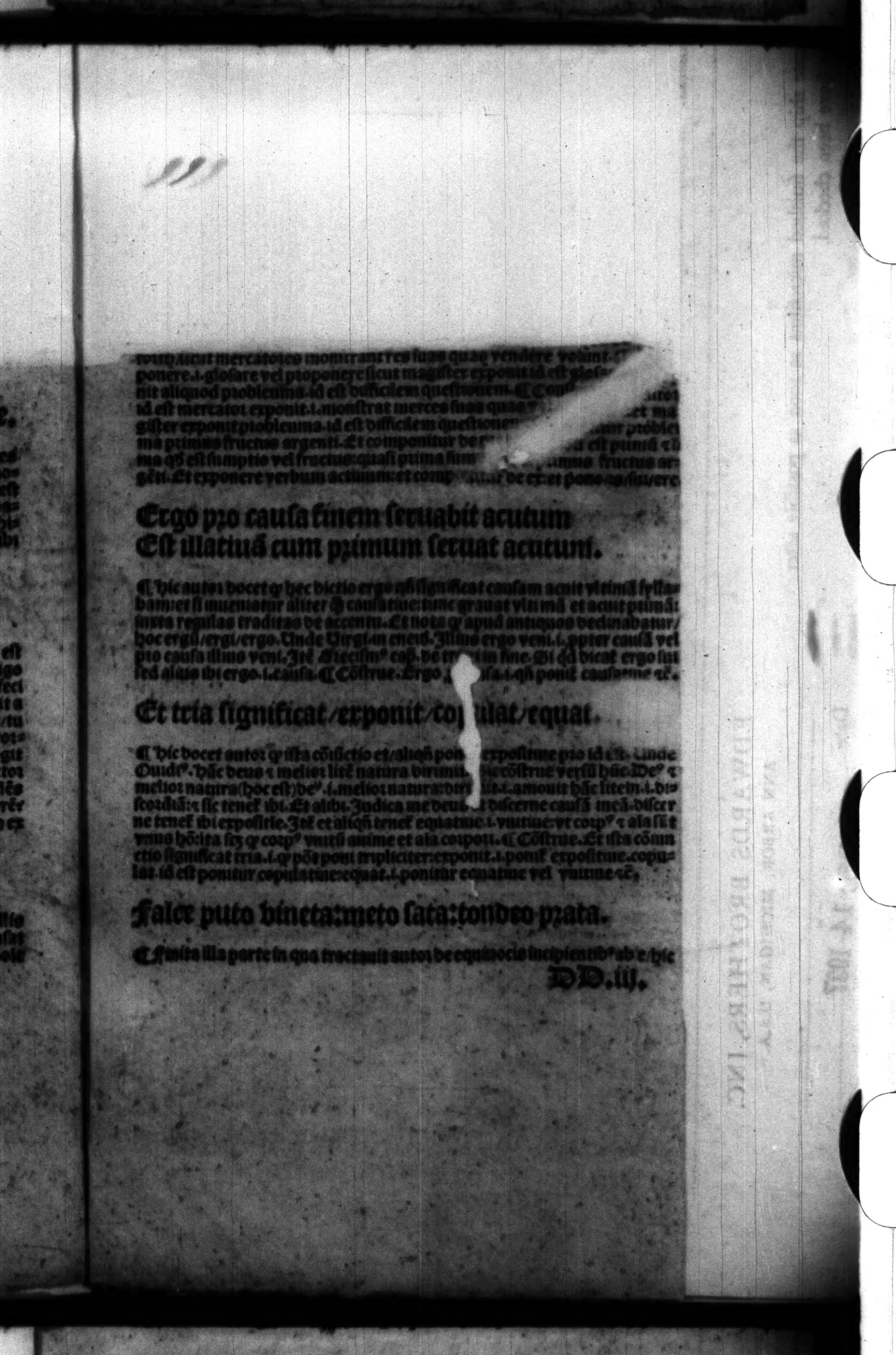

...dos Jouis. et hic est masculini ḡnis. Et derivat de flo/as/aui/
...flamē/quasi filamen: quia reliquiae ꝑ collo pendentes per fila
...portabant. ¶ Construe. Hoc flamē dicit flatuo. Hic flamē/minis. ꝺi presbyter
...nis apud gētiles. Illud ses flāmē qđ est neutri ḡnis ꝺi a flo/as/are. Sed
...hic flamē ꝺi a filo/as. i. fila deducere: vel a filū/li. (anglice a thrēde)

Significata faselus habet duo cymba/legumen.

...hic vocet autor q̄ faselus significat duo. Nam idem est qđ cymba/be. (an
...glice a cogbote) id est parua nauicula. Unde Lucanus. Tenui sustulit faselo
...id est cymba. ¶ Faselus vocatur quoddā legumen. i. tale semen de quo fit le
...gumen. Virgilius. Si vero vitia ferres teneres q̄ faselū. ¶ Nota q̄ faselus pro
...cymba feminini ḡnis dicitur a phase quod est transitus. Sed pro legumine
...est mas. ḡnis et ꝺi a phagyn quod est comedere. ¶ Construe. Hoc nomen fa-
...selus habet duo significata. i. duas significatiões: duo dico sunt hec. i. cymba
...et legumen. ¶ Hoc legumen/minis. et hoc legum/gi. derivatur a lego legis. et
...est semen cuiuslibet herbe de q̄ fit potagiū vt pisa/faba/vicia/auena. Nam
...antiqui legebant. i. colligebant maxima melioria/vt potagium facerent. Hec
...fasela/le. est quedam insula g...ie: et genus leguminis maxime abundāt in
...eadē. Unde hoc faselarium. i. herba faseli. Et potest scribi per ph/vel s̄
...cundum quod consideratur ...go vel reductio ad latinum.

Constellatio moꝛs parce responsa deoꝛum Euentus rerum signantur nomine fatum.

¶ Hic dicet autor q̄ fatū/ti. habet duas significationes. Fatum. i. constella-
...tio. vñ ꝺi. Fata regunt homines id est constellationes. Et fatum. id est mors
...vt ibi. Quos tangit victima fati. i. mortis. Et fata. li est parce/arū. vt Pronu
...ere ubi fata ruinam. fata. i. parce. et est responsa deoꝝ. Hec parca/ce. Quid.
...Esse quoq; in fatum reminiscitur affari tempus. In fatum. id est responsum
...deoꝝ. Et fatum id est euentus rerum. ¶ Constellatio mors est ꝺr. signa-
...tur in hoc nomine hoc fatum fati.

qui credentes verbis suis fallit ꝙ decipit. Quales sunt multi facundo famine culti. Fallo/lis/fefelli/lere. falsum/su. in supino. verbum actiuū: cuius actio sepius modernis diebus apud diuites frequentatur: et passionem illius plerūq; nos simplices experimur. ¶ Construe. Ego falsificans. id est faciēs falsum fallo decipiendo. id est quando decipio.

Fert patitur dicit fert cupit atq; gerit. — Fero fers

¶ Hic docet autor q̄ fero equiuocat ad quattuor. Primo. id est pati. Vñ. Cū patimur ferimus: facimus tunc quando ferimus. ꝓtimum ferimus corripit penultimam: ꝙ est idem quod patimur. Secundum ferimus producit penultimam: et idem est quod percutimus. de fero/ris/rui. id est percutere. ¶ Item fero. i. dico. vt Cesar fertur vicisse Pompeium. i. dicitur. ¶ Et fero. i. cupio. vt ibi. Fert animus causas tantarum exprimere rerum. i. cupit. Unde Ouidius In noua fert animus mutatas dicere formas. i. cupit. ¶ Et fero. id est gero. Unde illud. Medijq; per equora ponthi fert predam. id est gerit vel portat. ¶ Fero fers tuli latum. verbum actiuum [illegible]. anomalum.

Bis duo polisena componens dat fero verba — Fero fers
Effert et confert defert et deniq; differt

¶ Hic docet autor q̄ fero dat quatuor composita de se: quorū quodlibet est equiuocum per se. Et sunt illa effero/confero/differo/et defero. Quorū significationes inferius hic patebunt. ¶ Construe. Hoc verbum fero fers compono. id est facio compositionem vel dat bis duo. id est quatuor verba polisena. id est plurū sensuū. i. significationū. ¶ Polisenus/a/um. cōponitur de polus quod est pluralitas: et sensus grece quod est sensus latine. quia plurū sensuum. Et illa quatuor verba composita sunt illa scz effert et confert. ꝛc.

Extollit dicit fert funus terminat effert — Effero
Mortuus elatus: elatus fitq; superbus.

¶ Hic docet autor equiuocationē istius verbi effero effers: quod est primum de quatuor compositis a fero de quibus fit mentio supra. et dicit q̄ effero effers habet tres significationes. Nam efferre. id est extollere/exaltare. vt ibi de virgine. Quibus te laudibus efferam nescio. i. extollam vel exaltē. ꝛ tunc dicitur ab eo elatus/a/um. id est superbus arrogans. Efferre. id est portare funus. id est corpus mortuū extra domum ad tumulum. et tūc dicitur ab eo elatus/a/um. i. mortuus/a/um. ¶ Efferre. id est terminare. Unde Priscianus. Nomen tertie declinationis effert accusatiuum casum in em. id est terminat accusatiuum in em. Et componitur effero de ex ꝛ fero fers tuli efferre elatum/tu. verbum actiuum. ¶ Construe. Hoc verbum effert dat. i. significat ista scz extollit fert funus et terminat. ¶ Mortuus. ꝛc. hic dicit q̄ ab effero qñ est fero funus venit elatus/a/um. id est mortuus/a/um. q̄ pro et ꝛ elatus fit superbus qñ dicitur de effero quod idem est quod extollo.

Proficit et donat loquitur tria confero signat — Confero
Equiuo. — Ee ij

¶ hic autor agit de significatione secundi verbi quod componitur a fero scz confero dicens q confero habet treo significationes. Primo id est proficere vt hic. nil confert quodcūq petio. nil confert. id est nil proficit. Hec medicina confert ad salutem corporis. ¶ Conferre. id est dare vel donare: vt ibi. Confer mihi christe salutis munera perpetue. id est da vel dona. ¶ Cōferri. id est loqui: vt in euangelio. Qui sunt hi sermones quos confertis adinuicem. ꝛc. ¶ Confero contuli collatum/re. ¶ Construe. hoc verbum confero significat hec tria scilicet proficit et donat et loquitur. ꝛc.

Defert Hec tria dat defert/accusat/portat/honorat.

¶ hic docet autor de equiuocatione tertii compositi scz defero/fero. dicta q equiuocat ad tria. Nam deferre. i. accusare: vt iste deferebat illum. i. accusabat illum. Unde hic delator/oris. i. accusator. Et delatio/onis. f. accusatio. ¶ Item deferre. id est portare: vt ibi. Aurea tibus deferētes. id est portantes. ¶ Item deferre. i. honorem impēdere sm hanc significationem construitur cum dātiuo casu: vt defero tibi. i. honorem impendo tibi. Et conjugatur. De fero/fers/detuli/re. delatū/tu. in supinis. Et plerūq inuenitur in hac significatione in Boetio de consolatione phie. ¶ Construe. hoc verbū defert dat. i. significat hec tria scz verba accuso/as. ꝛc. Defero pro impendere honorē est neutrum: et in aliqs significationibus pt actiuum.

Differo Preteritum geminū: geminū dat differo sensum
Differt prolongat hoc verbum differo signat
Differo pro disto dat distitit absq supino
Differt prolongo dat: distulit atq delatum

¶ hic docet autor de equiuocatione istius dictionis differo qđ est quartū cō positum de fero de quo superius fecit mentionē. Dicit ergo q differt habet duas significationes. Nam idem est quod distare. homo differt ab asino. i. distat. Et in tali significatione inuenitur sepe differt impersonaliter positus: vt non differt inter summum bonum ⁊ deum. Et tunc differo facit distitui in preterito quod accipit mutato a disto/distas: ⁊ caret supino. ¶ Item differre. i. prolongare. Unde distulit negocium meum. id est prolongauit. Et tūc differo facit distului in preterito et dilatum in supino. Unde. dicit q differo semper facit distului in preterito. ¶ Differo pro longare est actiuū. ⁊ pro altera significatione est neutrum. ¶ Construe. hoc verbum differo significat hec duo verba scilicet disto distare et prolongo/gas.

Pertero Pertinet et dilat/narrat quoq fert retro refert
Accusatiuum poscit simul atq datiuum
Pro narro positum pro dilat non regit illum
Sit ablatiuum pronominis: aut genitiuum
Nominis exigit hoc pro pertinet arte volente

¶ Hic docet autor de equiuocatione istius verbi refert quod quandoq; de re dicitur fero. dicit q; referre habet quatuor significationes. Quarum id est quod refero ferre. i. recitare/renunciare/iterum ferre. Una hec relatio/onis. i. rei prioris q; cognite iterata cognitio. Et relatus/a/um. qđ ad aliquid refertur vel potius quia iterum fert aliquid ad memoriam qui iterum portatur. Cum enim dico scitco legit/q hoc nomen scitco scitie cognitionem subiicio: et postea subiungo: et ipse disputat. per illud pronomen ipse scitco refert ad cognitionem illius illud pronomen dicitur relatum quod sic aliquid refert. Item referre est narrare: vt referam tibi nouas. i. narrabo tibi nouas: q; hic regit post se datum casum ex vi acquisitionis: q; actiuus ex vi transitionis. Item refert. i. distat. q; sm hoc multociens tenet impersonaliter: vt non refert an faciam hoc an facias illud: et sm illam significationem est absolutum: et non regit aliquem casum post se. Item refert. i. prodest: vel pertinet ad officium vel ad vtilitatem alicuius. vt pro eo impersonale semper est vel refert semper. q; struit cum gñ cuiuslibet casualis: exceptis quinq; casibus principalium pronominum cum quibus non struit sed pro illis struit cum ablatiuis femininis suorum possessiuorum in singulari numero: vt refert henrici vel mea vel tua vel sua vel nostra vel vestra vel illius. i. prodest henrico vel michi vel tibi vel sibi vel nobis vel vobis vel illis. Vel pertinet ad officium vel vtilitatem henrici vel meam vel tuam vel suam vel nostram vel vestram vel illius. ¶ Item refero construitur cum ablatiuo feminini generis illius nominis possessiui. Cuius/cuia/cuium. Ut cuia refert: vel genitiui sui primitiui: vt cuius refert: q; vtrumq; bene dicit. ¶ Construe. hec verbum refert significat ista sex pertinet. &c. Et refert positum pro isto verbo narro poscit. i. potest habere post se actiuum: atq; pro et/et simul datum: vt refero tibi nouas. Sed refert positum pro distat non regit vllum casum: sed est absolutum. vel forte non regit vllum. i. aliquem casum immediate post se: sed mediante prepositione bene regit: vt refert inter bonum et malum. Ast pro q; hoc sex verbum refert exigit ablatiuum pronominis. i. pronominum principalium: et genitiuum nominis. id est nominum pro pertinet. i. qđ idem est quod pertinet. hoc dico arte sex grammatica volente hoc sic fieri.

Fercula nos faciant/prelatos fercula portant

Fercula

¶ Hic autor docet equiuocationem istius nois ferculum/li. dicit q; ferculum est pluribus quod fertur de coquina alicui sedenti in mensa (angl. a messe) Uel ferculum est quoddam genus scamni (a soldynstole) quod potest claudi et aperiri quale videmus in ecclesia super quo cantores sedent in choro. Unde quidam dixit. Que possunt scamna claudi sunt fercula dicta

Hec tria fingo notat: vt fingo poemata/fingo. Quod non est: fingo quod sapienter ago

Fingo

¶ Autor hic docet q; fingo/gis. habet tres significationes. Una fingere est proprie agere more poetarum. Nam poeta dicitur a poio/pois/poire/poui. i. fingere hoc est ponere aliquid. ¶ Item fingere. i. simulare quod non est verum. Et fingere est componere aliquid sapienter. Ut compositores lutifigulos vocamus. Sicut exemplator psalterii dixit super illo psal. Sicut vas figuli confringes eos. Quapropter istas significationes fingere est conari/facere/formare/plasmare/excogitare. Fingo pinxi. fingo/gis/finxi/ere/fictum/tu. in supino. Et est actiuum cum suis compositis. ¶ Construe. Fingo notat hec tria. i. taliter: vt fingo poemata: fingo. i. simulo illud quod non est verum. Et sic poete faciunt: vt Virgilius Statius. Et etiam fingo. i. compono illud quod ago. id est facio sapienter.

undo Equinoce lympham vas hostem fundo precesq;

¶ hic docet autor q fundo/dis. equinocatur ad quattuor. Nā fundere.i. effundere: vt hic. Funde merum funde tanq; fiat fluminis vnde. Nec curas vt desed fundes semper abunde. ¶ Item infundere.i. prosternere/vincere/vel superare/vel accidere. Sicut in Virgilio et Ouidio: et alibi poetis multotiens inuenitur. ¶ Et fundere emittere: vt hic. Funde preces ad vim pro salute fidelium. Fundo declinatur. Fundo/fundis/fudi/fundere/fusum/fusis. in supinis. ¶ Item fundere.i. spergere/fugare. ¶ Construe. Ego fundo equinoce id est equis voce vel vna voce/lympham.id est aquam/et vas.i ollam/et hostem.id est municum nicumq; pio c/et preces.

allus Gallus anis/gallus populus/galluſq; poeta
Et gallus fluuius: presbyterum quoq; notat.

¶ hic docet autor q gallus habet quinq; significationes. Nā gallus est quedā auis domestica satis cognita. Et est vulgaris philologus: vt dicit Alanus quasi singulis horas diei q nocte. ¶ Et gallus est ciuis natus de gallia. ¶ Et gallus est ppriū nomē alicuius poete. vt Virg. Pauca meo gallo.i. meo amico d vo scat gallus. ¶ Item gallus est quidā fluuius in frigia vbi Troia quondā fuit de quo homines potatos reddūtur insani et ebrij de quo quidam dixit. Est gallus fluius d bibit inde furit. ¶ Item gallus dicit presbyter cybeles.i. illius dee. Et cybele dicebat a poetis mater olim deoz: et est dea terre. Et declinatur hec cybele cybeles cybeli cybelem cybele prime declinationis grecoz. ¶ Construe. Gallus est auis. ꝛc. et inde dicitur archigallus. id est presbyter.

alla Gallam gallus habet: gallam quoq; sutor et ilex.

¶ hic docet autor q galla/le habet tres significationes. Nam galla est propriū nomē cuiusdam mulieris. Unde Juuenalis. Prefer galla caput.i. te nō galle prefer caput. ¶ Item est instrumentū sutorū.i. formipedia (anglice a lecst) ¶ Item galla est fructus dicit.i. quercus (anglice an ohe apell) vl pot⁹ galla est (anglice a galle) cum qua fit incaustum siue crescat in dice siue in alia arboze. ¶ Cōstrue. Gallus.i. aliquis natus de gallia habet gallam.i. talem mulierē vxorē. Uel fm quosdā galla est dia crista que est sup caput galli (anglice a cōbe) Et tunc construe sic. Gallus.i. illa auis habet gallā.i. cristā. et sutor habet gallam.i. formipedem. et ilex.i. quercus habet gallam.i. glandem.

lans Glās glādis lapis est glās glādis in arboze fructꝰ:

¶ hic docet autor q glans/dis. habet duas significationes. Nā glans est lapis rotundus q proicit funda. Uel glandes dicuntur malle plumbee facte ad modū glandis que proiciunt a fundis. Un Statius. Nec modus aut lentare arcus. aut fundere glandes. ¶ Item glans dis. est fructus quercus (anglice a cherne) quo fructu veteres solebant vesci anteq; vsus agriculture fuit inuentus. Un Poeta de pō. plus laborisse. Facile que fera soleb at iuncta soluere glande. Et glans glandis hec glandula/le. et hoc glandiū glandium. (modus qui in cute nascitur. Et est glādula: anglice a kneli qui nascitur sub cute et abundāti tus tumetis. ¶ Construe. Glans glandis est lapis siz qualis a fundis iactum

vel massa plumbea facta ad modum glandis. hec funda/de (angl. a slynge
Et glans glandis est fructus in arbore querena. ¶ Et nota q̄ scribitur semp
per cum ŋ in genitivo et non cum s.

Pondus persona vox lectio femina pregnans
Quoq; molestamur dicitur esse graue

¶ hic docet autor q̄ hic et hec gravis et hoc grave est equivocum. quia de
terminare equivoce omnia ista substantiua potest que in versibus superius
ponūtur. ¶ Construe. Pondus est graue. id est ponderosum persona dicitur
grauis. i. autentica. vox est gravis. i. bassa: q̄ pro q̄ et omne aliud quo nos mo
lestamur. i. gravamur dicitur esse graue. Et sic hic et hec gravis et hoc grave
habet sex significationes scilicet illas: ponderosus/a/um. autēticus/ca/cum.
Grossus/sa/sum. Durus/ra/rum. Grauidus/da/dum. Et molestus/a/um. vt
patet superius.

Gratia causa fauor meritum dilectio donum

¶ hic autor docet q̄ gratia/tie. habet quinq; significationes. Nā gratia. i. cau
sa: vt grata vestri hoc faciam quod iubetis. i. Et idem est quod fauor: vt vi
stram gratiam operior. i. fauorē vestrū exped[illegible]. ¶ Et idem est quod merit
Et magnū beneficium vestra gratia promer[illegible]ur. i. vestrū meritū. ¶ Et gra
tia. i. dilectio: vt sit sine materne gratie mdi[illegible] iubili gluino copulet. ¶ Et
gratia. id est donum spiritus sancti: vt ibi. D[illegible]hones gratiorum munere sunt
¶ Construe. Gratia est causa. ¶ sic de aliis. [illegible]ota q̄ tres sunt que singun
tur a poetis esse sorores que fuerunt filie Jo[illegible]is et Junonis et ministre ven
rio. Et dicitur gratia de gratis aduerbio.

Gratus est acceptus: gratus benefacta recordans

¶ hic autor docet q̄ gratus/a/um. habet duas significationes. Primo. i. ac
ceptus/ta/tū. vel hic et hec acceptabilis et hoc le. potatus. Grata superi
nuet que non sperabitur hora. i. accepta vel acceptabilis hora. ¶ Et gratus
id est memor beneficij accepti. ¶ Et gratum. id est gratiam seruans/plac
tus/gratiosus/a/um.
¶ Construe. Gratus idem est quod acceptus/a/um. id est bonus/a/um. v
placitus/a/um. vel hic et hec vtilis et hoc le. Et gratus est recordans bene
cia. id est memor beneficiorum acceptorum.

Gratulor est letor: et gratulor est ago grates.

Equiuoca magistri

Est genus in specie modus est genus accidit atq;

¶ Hic ponit autor equiuocationē istī⁹ dictionis hoc genus/eris. dicte q̄ equiuocatur ad quatuor. Nam genus est sm̄ Porphiriū quod predicatur de pluribus differentibus specie in eo quod quid est. Et sic omnia animalia faciunt vnū genus sed nō vnā speciē: qi differunt animalia specie. Alia enim est species humana/et alia species leonina/et equina/et asinina. Uel genus est collectio aliquor descendentiū ab vno principio. ¶ Et genus est modus. i. maneries: vt iste est boni generis. id est manerici. ¶ Et gen⁹ est stirps vt iste est de nec genere. id est de ea mea stirpe seu progenie (anglice kynred) ¶ Et gen⁹ est accidens partiū orationis. vt Magister cuius generis respondet masculini ¶ Construe. Genus est in specie. i. genus est communio natura que est in rebus diuersarum specierum. & genus est modus. id est manerici vel conditio Et genus est stirps. id est progenies/prosapia. Atq; pro et genus accidit. i. accidens partiū orationis. ¶ Et genus preter significationes istas est sanguis vel origo vel qualitas substantialis.

Glis animal/glis/terra tenax/glis lappa vocatur
Ris animal/sis terra tenax/tis lappa vocatur
Hic animal/hec terra tenax/hec lappa vocatur.

¶ [illegible] hic docet equiuocat[illegible] istius dictionis glis. dicte q̄ equiuocatur [illegible]erta. Et sm̄ diuersam significationē sumit & declinationē. Nā glis est quod animal quod pertotam [illegible]emen dormit et efficitur inspicientibus quasi mortuum (anglice a dormouse) et ipse cum dormitione pinguescit. Unde in lucitur de seipso loquēs per prosopopeiā sic. Tota mihi dormitur hyemps et unguor ipso Tempore sum quo nil mensi somnus alit Ait enim. Estate regilans resuscitat: et tunc pro tali animali glis est masculini generis et facit glirīs in genitiuo: vt hic glis glirīs. ¶ Item glis est terra tenax. i. terra argilla (anglice clayе) et tunc est generis femenini et habet glissis in genitiuo. ¶ Item glis est lappa: que alio nomine dicitur cardo (anglice a burre) Et sic declinatur hec glis. huius glitis.

¶ Construe. Glis vocatur animal. & glis vocatur terra tenax. & glis vocatur lappa. Ris animal. id est quando est animal facit ris. id est glirīs in genitiuo. Et quando vocatur terra tenax habet sis. id est glissis in genitiuo. Et quando vocatur lappa habet tis. id est glitis in genitiuo. ¶ Hic animal. id est glis q̄n est animal est masculini generis: vt hic glis glirīs: quando est terra tenax est generis femenini: vt hec glis glissis. & quādo est lappa est etiam femenini generis: vt hec glis glitis.

Coryletis erigui glires animalia dico

Johannis de garlandia.

¶ hic docet autor de equiuocatione istius verbi glisco/cis. Et primo docet eā. Sani sue equiuocationis per quasdam proprietates que sunt in suo primitiuo qđ est glio glirio. Primo igitur dicit q̄ glires sunt quedam animalia exigue quātitatis q̄ per totam hyemē dormiūt et vigilāt in estate. et per somnum crescunt pinguedine. ideo glisco. i. cresco. et deriuatur a glio glirio. ¶ est glisco idem qđ cresco/cis. quia glio dum dormit crescit pinguedine. ¶ Item gliscere. i. splendere. id est nitere. Et hoc ideo q̄ glires habent pellem splendidam. Et sunt glireo (vt aliqui dicunt) vermes splendentes in nocte qui alio nomine dicuntur noctiduce quasi nocte lucentes. id est splendentes/ideo gliscere quod ab eo deriuatur. est pelle nitere. id est splendere. Et sic patet q̄ gliscere habet duas significationes. scilicet crescere et splendere. ¶ Gliscо/cis. caret preterito et supino gliscere. ¶ Itē glisco preter istas significationes habet significationes alias. Nam gliscere id est cupere vel desiderare/ardere/tumescere/pinguescere/superbire vel indignari. Unde notantur isti versus. Et gliscо cupere splēdere crescere sicq̄. Ardet pinguescit/tumet/indignāsq̄ superbit. ¶ Cōstrue. Glires dicti id est vocati animalia exigui corporis sternunt brumali tempore id est hyemali tempore. et vigilāt. id. est vigilant estiuo tempore id est in estate et estiuali tēpore. Quia et isti glires pinguescunt somno. id est fiunt pingues per somnum. dicunt. id est dicitur dicit hunc. id est pro illa causa: gliscere. id est crescere. Itē isti glires nitent. id est splendēt pelle. i. nocte. hic. id est ideo gliscere idem est quod nitere in pelle scilicet sic. Igitur ēt. et igitur id est propter istas causas assignātes hoc verbū glisco notat id est significat hec duo splendeo/des. et cresco/cis.

Discute quid sit glos/lignū/vel femina vel flos
Glos glossis lingua/ꝫ sit filia glosagꝫ glossa
Glos glossis lignum vetus est de nocte serenum
Glos glozis flos est/illius glozia dos est
Glos etiam glotis dicetur femina fratris. Glos.

¶ hic docet autor q̄ glos habet tres significationes. Nam glos est vetus lignum de nocte splendens quale frequenter videtur illis qui nocte spaciantur in syluis (anglice goberne) Et hūc declinatur hic glos glossis in gō. ¶ Itē glos glossa. i. lingua cum duplici ss. Un quidā. Os frangit glossa th inse nō hz ossa. Et de hac glos glosse vel de hec glossa glosse. pro lingua deriuatur hec glossa glosse. per simplex s. Et est glossa expositio sententie alicuius libri literā cōtinuā et exponēs. ¶ Et glos est dām flos q̄ scom quosdā vocat (anglice posie crowne) Et inde scom istū autorē deriuatur hec glotis glotie. Scom hoguī. glotis deriuatur a glotus/a/um. ¶ Itē hec glos glotis est femina fratris mi id est vxor sua. Un quidā dixit. Cui focus amodo adest frater tuus hec tua glos est. ¶ Construe. O lector discute. id est disquire. id est cognosce quid hoc nomen glos sit quia est lignū vel femina vel flos. Un est lignum facit glossa in

seu derivata ab eo. Et etiam glos faciens glotis dicetur semina. id est vox fratris.

Gero. **Porto repzesento/facio/tria fert gero sensa.**

¶ Hic autor docet q̃ gero geris gessi gerere. habet tres significatiões. Nam idem est q̃ portare: et hoc in propria significatione. Unde componitur. Ab giger. gera/gerum. id est portans nugas de loco ad locum. ¶ Et gero. id est repzesento. vt ille gerit personam hystrionis. i. repzesentat. ¶ Et gero. i. facio. Et unde hoc gestum/gesti. i. factum. Unde Galterus in alexandreide sic incipit. Gesta ducis macedū. &c. ¶ Construe. hoc verbū gero fert. i. significat hec tria sensa. i. hās tres significationes scilicet porto portas. &c. Et coniugatur sic. Gero/geris/gessi/gerere/gestum/tu. in supino verbi actiuum. ¶ Et gererc. i. ꝑministrare secundū ꝓpui.

Gestio. **Gestio pro cupio/pro gaudeo gestio pono.**

¶ Hic ponit autor equiuocationē in isto verbo gestio/gestis/gestui/gestire. dicens q̃ equiuocat ad duo. Hā gestire. i. cupere. vt hic. Multa gestum⁹ propter que tepe perimur gestimus. i. cupimus. ¶ Item gestire. i. gaudere. Est propriē id est in malorum gaudere bonorum. Unde gestire est motū corporis gaudia repzesentare: et facere q̃ sapiens non decet. Unde notentur isti versus. Gaude sed noli fili gestire benigno. Gaudet corde malⁿ corpore gestit item. ¶ Construe. Ego pono hoc verbum Gestio pro cupio/cupis. Et ego pono hoc verbum gestio pro gaudeo.

Ibis. **Ibis auis/dorchas est iber/inuidus ibis**
Ibidis hec medius facit ibicis/inuidus ibis.

¶ Finita illa parte in qua tractauit autor de equiuocis incipienti de littera G. Jam tractare intendit de his que incipiunt ab i. que est proxima littera huic littere G a parte post. Et si obiciatur de h. que est figura media inter G et J dicatur q̃ non est littera: et ideo autor non facit capitulum de ea.

¶ Ponit ergo equiuocationem in ista dictione ibis que equiuocatur ad duo. Deinde ponit differentiam inter ibis et iber. Primo ergo dicit q̃ ibis equiuocat. Est enim quedam auis cum longo rostro (anglice a storke) de qua loquitur Petronius dicens. Se quocunq̃ rapit rostratam vidimus ibim. Et est ibis auis immūda: q̃ in veteri testamento fuit prohibita comedi. Ut scribit Leuiti. xi. ca. Bubonē et ungulū et ibim non comedetis. Et secūdum aliquos dicitur autor q̃ vsuit ex cadaueribus quod falsum est. quia manifestum est ibi nō vsuere cadaueribus. ¶ Item ibis ponitur pro inuido. Unde Ouidⁱ scripsit vnum libum quem intitulauit. Inibim. i. contra ibim inuidum. i. aduersariū [illegible] cum vxore sua mechabitur. ¶ Sed iber ibis: secūdum istum autor[illegible]

quod corona gerebat. Est enim capta boicha: grece vocitata. Ibex/cis anis
est nullis fluentis. ¶ Construe. Ibis est auis/ibes est boicha: vel serpens: sed
magis placet boicha: et ibis est inuidus. ¶ Ibis &c. hic docet q predicta no
mina variantur in obliquis dicens. q ibis q̃ est auis: tunc declinat hec ibis
huius ibidis. Sed dic quod facit ibis vel ibidis in genitiuo. Et ibex declina-
tur hic ibex/ibicis. penultima correpta in genitiuo. Et ibis pro inuido declis
natur hic ibis/huius ibis in genitiuo. Ibicum corripit mediam syllabam fi-
ue producit. hec ibex/ibicis. producit mediam in obliquis: et est auis aqua-
tica serpentibus inimica: et pro eadem dicitur hec ibis/ibis. Et hec ibex/ibi
cis mediam corripit in obliquis: et est animal de genere cervorum. Ibex/cis
Ibex/cis auis est iuxta fluenta. Ut vicit habitat. rostro suo vias purgat. Ibi
dis ac ibis: genitiuus cum facit ibis. Tibi auis est ibinet dicitur. unde ibis.
Quod notat ibidis ibex notat ibicis ibis. Et ibex quadrupes anis ibis inuis
duo ibis. Secundum glosam in hoc loco potest producere mediam siue cor-
ripere: quia potest exponi de aue siue de quadrupede. Sed melius est q̃ cor
ripiatur pro quadrupede. Unde quidã magnus magister dixit. Corna ferens
ibis iob testis. et ibidis unde.

Jacinctus lapis est/flos est/iacinctus homoꝯ.

¶ Hic autor docet q̃ iacinctus est equiuocum ad tria. Nam primo est lapis
pretiosus videlicet genus saphiri. Et est quidem flos blauꝰ coloris (anglice
a violet) Et iacinctus est proprium nomen viri seu sancti. ¶ Construe. Jacin
ctus est lapis &c. Jacinctus/a/um. i. blauius/a/um.

Sũt iuga mõtis/sunt iuga tele/sunt iuga curr⁹.

¶ Hic docet autor q̃ iuga habet treo significationes. Primo iuga sunt cacu-
mina montium siue summitates. Et iuga sunt illa ligna quibus tela texta
ligantur. i. quedam instrumenta textorum. Juga sunt columbaria boum siue
equorum trahentium in curru: et sunt iuga sic instrumenta currus. hoc iugũ
gi. dicitur de iungo/is/ere. ¶ Construe. Juga sunt montis. i. cacumina mõ
tium: et iuga sunt tele. i. instrumenta in quibus tela texuntur. hec tela/le (an-
glice a webbe) Et dicitur de telon grece quod est longum latine: et iuga sunt
currus. id est instrumenta bige siue aratri.

Jus fuccum/ius rectum/ius ipsa potestas
Jus est causa/locus est vbi causa datur.

¶ Hic docet autor q̃ hoc nomen ius habet quinq; significationes. Primo id
est fuccus (anglice mete) Unde. Ut facias offas de iure meo tibi do fas. Jus. i.
rectum seu rectitudo. Ut nihil facias tibi alij q̃ equũ sit ego iuro. ¶ Et nota
differentiam inter ius & fas. Jus est lex humana: sed fas est lex diuina. Unde
transire per alienum agrum fas est: sed non ius est. Et differt ius et iustitia
Jus est aro boni et equi: sed iustitia est constans & perpetua voluntas ius suũ
vnicuiq; tribuens. Institutio de iustitia & iure in principio. Et ius est ipsa po
testas uiri: vt transfero in te meum ius. id est potestatem uiri. Et ius. i. lo-
cus vbi ius exercetur vt clericis constituitur in iure. i. in loco iurio coram po
testate. ¶ Construe. Jus est fuccus/ius est rectum/ [illegible] ipsa potestas uiri: et
ius est causa: et ius est locus vbi causa [illegible] Jus declina-
tur de tubeo/es/ere/tubi [illegible]

Equiuoca magistri

Ignis feruorem studii/dat fulmen amorem
Est elementatum/solis calor ac elementum.

¶ Hic ponit autor q̄ hoc nomen ignis est equiuocum ad sex. Nam ignis dr notat feruorem studij. vt hic. Ocia sepe extinguunt ignem mentis. i. feruorē studij. Et ignis. i. fulmen. Virgilius. Imbribus ignes excutimus curru. ignes id est fulmina. Ignis. id est amor. Vñ Ouid. Sequitur excepto pauitq̄ carpitur igne. i. amore. Item ignis. i. elementū. id est iste ignis qui est apud nos magis dicitur elementatus q̄ elementū: q̄ non est purus ignis nisi in spera sua: et ideo est purum elementū. Et sic de aliis elementis potest dicere q̄ ista que videmus sunt elementata: et non elementa. Ignis. i. calor solis. vt dr Cō petunt ignib⁹ ignea. Ignis. i. elementū purū in sua spera. q̄ Cōstrue. Ignis dat. i. significat feruorē studij: et ignis dat. i. significat fulmen. id est fulgur (a lyghtynge) et ignis est elementatum q̄ vtimur. et ignis est calor solis. ac pro ea/et est quoddā elementū. Et sunt quatuor sex ac. ignis/terra/et aqua. Et ignis componitur de in et gigno/nis.

Est individuum corpus/quo non minus vilius
Est quod duricia nequit iste secare vel ille
Ac individuum nimio dicatur amore
Discretum tandem/sub voce tenetur eadem.

¶ Autor docet hic q̄ hoc nomē individuū/dat. quadrupliciter potest sumi. Vñ minimū corpus q̄ propter sui paruitatē diuisionē nō recipit dr individuū vt atho⁹. et est illa minima fetuca q̄ apparet in radio solis. et dr atomus ab a q̄ est sine: et thomus diuisio vel sectio quasi sine diuisione vel sectione: q̄ nō dr individuū isto alio diuidi nō pōt: sed q̄ non recipit sectionē sensui sub iacet. Vñ individuū dr illud q̄ propter duriciā diuidi nō pōt: vt si pōt cū magna dr difficultate: vt adamas/dy amans (a dy amantide) q̄ nō frāgi. vt dr Vñ domuerunt cum recenti sanguine hirci. Vñ aliud dr individuū q̄ alicui ardēter amore vlatio cōiugat. Vñ Ouid. Sit individuus mēs mea semp tua. Vñ individuū dr q̄ p̄ seriosa sine nature phisice diuidi nō pōt: vt socrates. q̄ Cō. Vnde corp⁹ est individuū q̄ nullū corp⁹ est mus⁹: vt atho⁹: et ideo est individuū q̄ sic vt sic nequit. i. nō pōt secare. i. diuidere: duricia abstrūsa est. i. propter duriciā: vt adamas: ens q̄ est. vel aliud dr individuū nimio amore. i. propter magnitudinē amoris. Individuus componitur de in/et diuiduus/a/um.

Is Inuestis sine vestibus/inuestis sine barba
Inuestis mulier/inuestis pauper habetur.

¶ Autor docet hic q̄ [illegible] habet duas significationes. Primo dr aliquis vel aliqua sine vestib⁹: vt pau[illegible]uestis. i. sine vestibus (anglice naked) Inuestis aliquis vel aliqua nō [illegible]erbam. Vñ mulier est inuestis. i. sine barba. Et est idem q̄ solut[illegible] [illegible]ne cōiuge. vt ista mulier est inuestis. i. soluta.
¶ Cōstructio patet. Pri[illegible] [illegible]is poca. Spōsit de in/et hec vestis/tis

Johannis de garlandia.

Dicitur ingratus non acceptabilis/et qui Immemor accepti solet ingratus benefacti.

¶ Hic autor docet q ingratus tupliciter sumit. Primo dicitur aliq ingr
q nō est dignus acceptari vel admitti in societatē vel amicitiā alicuius b
viri et hoc ꝓpter turpitudinē quā mouuit vitiosū vel aliquod simile. Et
tur ingratū qđ nō est acceptabile. Itē ingratus .i. nō gratus: vt q accepti
ficq nō memorat. ¶ Cōstrue. Aliq̄ ingratus dr nō acceptabilis .i. nā dign
acceptari. Et ille ꝙz ingratus q solet esse immemor alicui' bñficij accepti
aliquo amico. Ingratus/a/um componitur de in et gratus/a/um.

Quodvacuū manet/atq; cauum/leue ferē inan

¶ Autor hic docet q hic et hec inanis et hoc ne. est idē qđ vacuus/a/um.
ibi. Terra erat inanis et vacua. ibi et tenet pro id est. et exponit sic. Ter
erat inanis .i. vacua. ¶ Et inanis .i. cauus/a/um. vel cōcauus/a/um. vt firm
mentū dr inane .i. cōcauū. sic vndiq; verū. vñ cōuexū. Itē inane .i. leue: vt
lier mouentur inania. ¶ Cōstrue. Illud est inane qđ manet .i. vacuus et illu
est inane quod est cauū. et illud fertur .i. vocatur vel dicitur inane qđ est le
¶ Inanis componitur de in/et vanus/a/um.

Immanis magnus/est ferus atq; nocens.

¶ hic docet autor q hic et hec immanis et hoc ne. habet duas significatiõ
nes. Nam immanis .i. ferus/a/um. vel crudelis vel immanitatus. ¶ Et id
est qđ nocens non bonus vel sine bono. Et quia magna solent esse crudelia
fera et terribilia: igitur immanis inuenitur pro magno ꝙ grandi. ¶ Cōstru
Immanis est magnus qđ. Et componitur de in/et manus grece qđ est b
nam latine quasi non bonum.

Immunis qui nil prestat/cui nil datur expers.

¶ hic docet autor q hic et hec immunis ꝙ hoc ne. habet duas significatiõe
q̄ immunis est ille qui cum quid ab alio recipit nil respondit. ¶ Et immu
nis est dicit cui nil datur ei aliq̄ aliquid tribuitur. Item immunis .i. expers
consors: qđ idem est. vt ille quod sibi imponitur est immunis .i. expers vt e
sors. (anglice a ꝑticle) ¶ Et immunis .i. carens officio. Virgilius Scyrgicu
Immunisq; hodet alienis ad pabula fucus. Et componitur idem ꝙ. in. ab n
et hec munium/nij .i. debitū officij vel tributū vel munus. Et dicitur immu
nis quasi sine munio .i. sine tributo. Liber qui nulli est tributarius. Vñ et sep
dicitur immunis expers alienus sine pāre. ¶ Item immunis est qui non f
et munis .i. officio non fungitur sed omni p[illegible] ego et bono vacat/vicioſu
piger/ventri indulgens. Et con[illegible]ritur cu[illegible] vt ablatus: vt ille est immu
nis crimine vel crimine.

Improbus est [illegible]ucrat. [illegible]bus atq; ꝑcruus.

¶ Autor docet hic q improbus/a/um hab[illegible] ꝓ timo.

Asperius. Virgilius in georgicis. Labor improbus ois vincit. i. habet per
crane. Et sic est q̄ probus. Virgi. in eneid. Lanit improba teter ora crus
improba. i. valde proba. ¶ Et est idem q̄ pterunus. i. crudelis (anglice fro
rde) Unde quidam de dyonisio tyranno scribit. Dyonisius improbus atq;
ius fuit. Et dicitur de re et probus.

nobilis insignis est/ac ignominiosus.

hic autor docet q̄ hic et hec insignis et hoc ne. equiuocū ad duo. Nā idē
q̄ nobilis. Unde Theodolus. Insigne vitulū conflauerat ignis. insignis
est nobilis. ¶ Et est idem q̄ ignominiosus/a/um. i. nō famosus. vt male fa
osus vel qui habet ignominiosum ⁊ est semp suspectus. Uñ illud. Flabat ⁊
ignis male decantabatur hora. insignis hora. i. ignominiosa hora. vt ibi in
ssione dñi. habebāt aūt vnū virū insignē q̄ dicebat barrabas. insignem. i.
nominiosum vel male famosum. Et cōponitur de in et hec ignis. nis. gnis.

Insitiua fit vestis matrone/fit quoq; vinclum.

Autor ponit duas significatiōes dñi. nolo hec insitiua/te. primo est quedā
stus qua veterco matrone solebāt vti (anglice a rochet) Unde Ouid. Quos
legit medios insitiua longa pedes. ¶ Et idem est q̄ vinculum quo pedes
ortuorum ligantur. Unde legitur q̄ Lazarus vinctus insticis fuit in mo
cro. Hec insitiua insitie. dicitur de insito insitas insitiui sc̄.

Cum tacio tacito/cum me male comptobo iacto
Hinc quoq; iactito fit/iactantia nascitur inde.

Autor docet hic q̄ hoc verbum tacio/as/are. habet duas significationes.
rimo. i. tacere. vt tacito lapidem. i. tacio. Et tactare. i. laudare vel a modum
el vltra q̄ debeatur (anglice to boost/et to be prond). vt tunc dicto hic cū
nium laudo me. Et est frequentatiuū formatū ab vitupo hui' vel
tacio/tacio/tecui/tactum/tu. ui in o. fit tacito/as. Et aliud frequentatiuū for
atur ab dio tactatū/tu. u in o conuersa et a mutata in i correptam fit tacti
/tas/tauī/tare. in eodem sensu cum tacto. ¶ Jactare vel iactitare secundū
gum. pro glotiari ponitur laudare glotiando vñ/tare. Arrogare vel inā
tare proferre. Unde iactans. i. arrogans dicitur qui se iactat et manifestū insti
tie non acquiescit sed propriā quandā viam iusticie et sanitatis inquirit.
t comptatur iactantior iactantissimus. Et hec iactantia/tie. i. arrogantia
perbia vel audacia. ¶ Item nota hic differentiā inter tacere cuius media cor
pitur et tacere cuius media producitur: et patet differētia per istū versum
Dī non vis tacere lapidem permitte tacere. ¶ Cōstrue. Ego tacto cum tacio
ego iacto dū comptobo. i. laudo me male quoq; pro et/et iactito fit. i. deri
atur inde. i. tacito et iactantia nascitur inde. i. tacito/as/are.

Indulget comit[illegible]n/t[illegible]m flumen auget.

Hic autor docet q̄ in[illegible]et tres [illegible]ctiones. Nā idē est q̄ da
[illegible]ui. Uñ Cathō. Ind[illegible] [illegible]noli q̄ vtiq; amica est. i. noli dare ogas

macula in facie hois(anglice a spot/or a freckyll)Et lenticulosus/a/um.i. neuosus(freckyd)q̃ pueris in estate solis calore causante:et hoc maxime in ruffo heibus siue subrufis q̃ multū albis:q̃ nec est signū boni indolis. Et hec macula aliis nobus vocat sez lentigo/inis.i.neuus/ui.q̃ cessa/sie.Et lenticula.est legumen diminutiū de lens lentis.quod superius exponitur.

Lento mens arcus dum lenteo/lenteo tardo	Lentare
Lenteo dum cesso:que tria lentus habet	Lentere.
Lentus flexibilis/lentus piger ocia lentus	Lentus.

¶Autor docet hic equiuocationem in lenteo.q̃ differentiam inter lentare et lentere.Et deinde ponit equiuocationē in hoc nole lentus/a/um.quod a verbo lentes derivatur.Dicit ergo q̃ lento/as/aui.i.flecto/flectis.vel curuo/as/are.vt lento arcū meū.i.flecto arcū meū trahēdo illū.Unde in alexandreide Nunc arcus lentare monet:nunc fundere glandes.i.nunc docet cum lentare arcus.id est flectere trahendo.¶Lenteo/es/ere.i.pigere vel tardare q̃ cessare.Unde lentus/a/um.habet omnes has tres significationes.Nam idem est quod flexibilis(anglice lmowe or pyenge)Unde Ouidius.Curribus ante te medium lentus erat aptus.Si lentus.i.flexibilis. ¶Et lentus.i.piger.Unde idem.Lentaq̃ tigris erat.lenta.i.pigra.¶Et lentus.i.occiosus.Unde Tu modo pompeii lentus spectare sub vmbra.¶Et lentus.i.plenus.Inde luculentus.Luce plenus.vt populus luculentus.¶Cōstruc.Ego lento meos arcus dum lenteo.i.flecto eos.lenteo/es.i.tardo vel tardeo.Et ego lenteo dū cesso id est dū ago acta.que tria.i.quas tres significationes hoc nomen lentus/a/um.habet.Lentus.id est flexibilis.et lentus.id est piger/a/um.et lentus habet ocia.id est/est idem quod ociosus/sa/sum.

Letus iocundus:letus fecundus et inde	Letꝰ/a/o
Letamen fimus terre pinguedo vocatur	

ur Letatuo sum in his que dicta sunt michi.

luxuries. Libido

Factum luxuries notat affectumq; libido.

¶ Autor ponit hic differentiam inter hec luxuries/ei. & hec libido/inis. dicēs q; hec luxuries/ei. significat factum illius peccati siue illud peccatum. Sed libido significat affectum. i. voluntatem quam quis habet faciendo illud peccatū. Uel libido est luxuriosa voluntas. ¶ Luxuries dicitur de hic luxus/us. ui. Unde hec luxuria/rie. i. luxuries. Sed modo ampliata est ei' significatio vt luxuria vel luxuries dicatur quelibet superfluitas tam in cibo q̄ coitu et vestitu: et etiam in alijs rebus. ¶ Construe. Luxuries notat. i. significat factū id est ipsum peccatum/q; pro /et libido notat affectum. id est voluntatē peccandi. Libido a libet verbo impersonali dicitur.

Liber/eri

Liber id est bacchus: vel vir sine compede natus.
Estq; liber coder: vel raptus ab arbore cortex
Prima veri faciunt: genitiuo briq; secunda
Pars prior est cortex/liber altera/tertia suber.

¶ Hic docet autor q; liber hy ſtus: figtionem. Nā ita est q̄ bacchus dr' vini dñs. Unde. Sine libero & cerere friget venus libero sibi. i. bacchō. & tūc liber facit liberi in gñō. Et liber est vir q̄ ingenuus/a/um. Et est ingenuus q; nascitur ex liberis parentibus (free) et non ex seruis. neq; ex seruo et libera: neq; ex libero et ancilla sed requiritur q; vterq; parens sit liber: et tūc inter facit gtiō liberi: vel liber/liberi. Unde hec libertas atis. ¶ Nō bñ q; toto libertas vēdatur auro. ¶ Item liber. i. cortex. i interior pars cortis q̄ ligno adheret. Dicit a libero/ras. q; liberat. i. defendit (et intus) ligni. Unde. Quid. Mollia tunguntur tenui pice robora libro. Et nota q; liber pro bacchō. i. deo vini. & pingnino pducit hanc sylla. Ii. Pro bacchō vñ Romulus. Et liber simul et cum casto re pollet pro ingenuo ibi. Qui tuetur vinit mihi liber non erit vilis. Sed

liber ꝙ codice. vt ibi. haurit aquas ecbibis: clericꝰ absq; libris. pro cortice. vt ibi. Absq; libro nunq; valet arbor crescere queas. ¶ Pars ptior. ꝛc. Dicit incidenti ponit autor vbam inter cortice/libꝝ/et liber. dicendo q; cortex est superior pars que adheret arbori (anglice the barke) Liber est media pars (anglice the sappe) liber illud quod est mediatꝫ ligno (anglice the pythe or the herte.) ¶ Construe. Liber. i. bacchus vel vir natus sine cõpede. i. sine seruitute. Et liber est coder sup quam legimus. Et est cortex raptus ab arbore. Primus. id est liber pro bacchoꝛ: q; simul pro ingenio faciunt beri in genitiuo. vt hic liber beri. Et secundꝰ id est liber pro codice: et liber pro cortice faciunt bri in genitiuo. vt hic liber libri.

Libra bilanx/libra pondus/signum quoq; libra. Libra

¶ Autor docet hic q; hec libra bre/habet tres significatiões. Nã libra. id est bilanx (anglice a balaunce) Et libra est põdꝰ duodecim vnciaꝝ. Et dicit pfecti ponderis: quia constat tot vncijs quot mensibus annus. Et dicit liber q; sit libra et cuncta pondera precedentia vel munera cõcludat. Item libra/bre dicitur signum in celo. vt cum dicitur sol est in libra. ¶ Construe. Libra est bilanx: libra est pondus/libra est signum in celo.

Lictoꝛ pretoꝛis et funeris assecla lictoꝛ. Lictoꝛ.

¶ Autor docet hic q; hic lictoꝛ/oꝛis. habet duas significationes. Nã lictoꝛ est ille qui de officio suo portat gladium vel securim ante regem vel imperatoꝛẽ vel pretoꝛẽ (anglice a swarde berer) vt ad puniendos reos presto sit. Et dicitur lictoꝛ quasi litoꝛ. a lito as. e interposita. quia licrat. i. interficit reos. Unde et quicunq; regi vel iudici/consuli vel presidi vel pretoꝛi subsequitur ad puniendos reos dicitur lictoꝛ (anglice an hangman) Similiter dꝫ lictoꝛ portatoꝛ cadaueꝛum scilicet qui portat cadauera. id est corpora ad sepulchrum. ¶ Construe. Lictoꝛ est assecla. i. ciens vel famulus pretoꝛis. id est illius iudicio vel maioꝛis. Et lictoꝛ est assecla funeris. i. alicuius corpoꝛis mortui vt portet illud ad sepeliendũ. Et dicitur assecla assecle. ab assequoꝛ assequeris. quia sequitur mandata domini sui.

Liuoꝛ Lesio vel sanies liuoꝛ et inuidia. Liuoꝛ

¶ Hic autoꝛ docet q; liuoꝛ/oꝛis. habet treo significatiões. Nã liuoꝛ. i. lesio vñ illud. Vnus liuore sanati sumꝰ. liuore. i. lesione. Liuoꝛ. id est sanies. i. putredo illa que est in vulnere. Liuoꝛ. i. inuidia. Unde Ouidius. Gramina pereit liuoꝛ pflant. afflatus ventꝰ liuoꝛ. i. inuidia ¶ Itẽ est liuiditas ille coloꝛ qui remanet in aliquo post verberationem cum baculo. Et est dolor vulneris. ¶ Cõstruc. Liuoꝛ. i. lesio vel sanies vel inuidia. Et dicitur liuoꝛ a liueo/ues. i. esse vel fieri liuidum. Et ponitur pro inuidere. ¶ Nota differentiam inter liuoꝛẽ et vibicẽ. Liuoꝛ est coloꝛ qui remanet post verberationem cum baculo. Sed vibex est incisio vel vestigium quod remanet in carne post verberationẽ cũ virga. Unde versus. ¶ Liuoꝛem baculus vibicem dat tibi virga.

Stellam cum cythara designat lyra sulcum Lyra

¶ Hic docet autoꝛ q; lyra habet tres significationes. Nam designando repetitur pro stella. vt ibi. Quę lyra fulsit heri. id est que stella splendens heri.

¶ Item est cythara: et dr a lyra grece qđ est diuersitas vel varietas latine: qr varios et diuersos sonos efficit. ¶ Item lyra. i. sulcus q propue arotri (anglice a sowe) Et dr a lyroo grece qđ est lyra. i. sile' apud nos. ¶ Sed a q' lyra pro cythara corripit priorem syllabam. et lyra pro sulco producit priorem Unde. pollice tango lyram facio cum vomere lyram.

Locul⁹. Est loculus bursa/minimus locus/et libitina.

¶ hic autor docet q' hic loculus/li. aliqñ idē est qđ bursa. Et componit cum plenus q dr locupleo. id est diues quasi plenos habens loculos. ¶ Locul' est diminutiuum ab hic locus/ci. et tunc est parvus vel minimus locus. ¶ Item loculus est libitina (anglice a beer) quo funera portant ad sepulchrum. Unde. Accessit tetrus et rerigit loculum. id est libitinam.

Lucar. Est lucar luci precium/lucisq3 foramen.

¶ hic autor docet q' lucar/aris. media producta habet duas significationes Nam est precium qđ accipitur pro luco. i. nemore locato alicui vel aliquibus Et tunc dicitur de hic lucus luci. i. nemus qđ' (sylua quod idē. Lucar. i. fenestra vel foramen per quod sol vel lux intrat domum. Et tunc dicitur de hec lux lucis. vel lucar est foramen per quod galline intrant in gallicubium.

Lupus Hic lupus est animal/morbus/pisces fluuialis.

lu
L

¶ hic autor docet q' hoc nomen lupus/pi. habet tres significationes. Nam lupus est quoddam animal maxime omnibus inimicum. Et est quidam morbus in corpore q3 apostema vel in cruribus: q est vermes magnus vt quidā dicunt illis muri. Luptus est quidam piscis: qr sicut lupus devorat animalia in terra sic ille devorat pisces in aqua. Et inde hic lupillus: q ex sola rapina vivit

Laudare Laudat commendat/autorem nominat illud.

¶ hic docet autor q' laudo as equiuocat ad duo. Nam laudare. i. cōmendare vel laudare regem. ¶ Et laudare. i. autorizare. et cōponitur collaudo/as. id est simul laudare. ¶ Construe. Laudat. i. commendat. et illud laudat. id est nominat. i. autorizat autorem aliquē. Et est verbum actiuum.

Legare. Qui mittit legat: moriens sua munera legat.

¶ hic autor docet q' lego/as/are. equiuocat ad duo, Nam legare. i. mittere mandare. Et rex legauit filium in francia. Iuuenis. Legare. i. aliquid in testamento alicui diuittere. Unde hoc legatum/ti. i. illud quod dimittitur (anglice to bequeth) et dicitur lego/as. a lego/gis. vel a preterito legi (i conuersa in o) fit lego/as/are. et producit priorem syllabam. Unde versus. Thome scripta [illegible] mea munera lego.

Legius Elricus autores: mare nauta: deus meliores
Rex legit ec/flores virgo/viatores.

¶ Hic docet autor q lego/legis habet sex significationes quefatis patet per expositionem illorū duoꝝ versuum. ¶ Cōstrue. Cleric⁹ legit autorē i. libros suos. ¶ Nauta legit. i. transit vel naugat mare. De⁹ legit. i. elegit melio res. i. homines. Fur legit. i. furat eis. i. pecuniā vel argētum. Virgo legit. i. col ligit flores. Viator. i. ille qui transit per viaꝫ legit. i. capit vel capit iter. i. viā suam. ¶ Nota q lego legis et omnia composita sua faciunt preteritum in gi vt lego/legis/legi. in preterito/colligo/colligis/collegi. preter̄ tria verba que patent per versum. Ā lego composita faciunt gi: sed tria rollis. Diligo negligo/sic intelligo que faciunt xi.

Libo dum gusto: liboꝝ sacrifico. L

¶ Hic docet autor q libo/as. habet duas significationes. Nam ides est quod sacrificare (anglice to doo sacrifice) et proprie vinum in calice. Unde panem immolam⁹ calicē libamus. Et inde hoc libamen/inis. est vinum sic hoc sacrificium est carnium. ¶ Et libare. id est gustare (to taste) vel contingere. Ut libavi vinum ille die. id est gustavi. Et dicitur libo as/are. a liber liberi: quod idē est quod bachus bacchi. id est deus vini.

Est luo pignus: penas: cruce: luce tenebras L
Dicitur et luere quando salitur ouis
Est luo luxurio: luo purio vel luo purgo.

¶ Hic autor docet q luo/luis habet quatuor significationes. Ꝯ luo. i. redimo vel qꝫ vulgo dī acquieto (anglice to quyte oute) vt ego luo pignus meus. re. i. redimo vel acquieto pignus meū. i. vadiū meū. re. i. moneta. ¶ Et luo id est patior vel sustineo vt luo penas in cruce. i. patior pēas in cruce. ¶ Et luo. i. purgo vel deleo: vt luo tenebras luce. i. purgo tenebras vel deleo cū luce. i. per lucem. ¶ Et luere. i. luxuriare: et est propter veruecū. i. arietū cui sint in amore coeundi: vt verueces luunt. i. eo cum vel amore coeundi fruunt. Cūm vulgo solet dici. Arietes sunt modo in luitu. i. in appetitu coeundi. ¶ Hꝰ construe secundum versum. Et hoc verbum luere dicitur quando ouis salitur. i. arietatur. ¶ Nota q salio/sis. salui vel salui/salire/saltum/tu. m suptue: id est facere: et tūc est verbum neutrū et absolutum. ¶ Salire est etiā qꝫ dicitur arietare. id est qꝫ ouis salitur. Et pertinet ad animalia irrationabilia: et tunc est actuum. Unde Ouidius. Leta salitur ouis tauro quoq; leta iuuenca. ¶ Luo/luis/lui/luere/luitum/tu. m suptue verbū actuum.

Sunt quinquennia: sunt cubilia lustra ferarum L
Lustrum circa: ictus: lustrum purgatio: fornix.

¶ Hic docet autor q lustrū/stri. hꝫ quinq; significationes. Nā lustrū. i. spaciū quinq; annoꝝ: vt ibi. Lustra sex q iam peta. Et lustra est spelunca bestiarū quā inhabitant (anglice a denne.) Hꝰ Iuuenalis. Et lustra conditur vasa suis. Lustrio. id est speluncio. Et lustrū. i. circulus. vñ lustro as. i. circuire: unde lustrū. i. purgatio. ¶ Et lustrus id est impudens meretricu[illegible] dicitur a lustro as/are lustrare. id est purgare/circuire/circumdare/iu[illegible]rare. qꝫ.

¶ Construe. Lustra sunt quin[illegible] spaciū. i. est spa[illegible] quinq; annoꝝ et lustra

Equiuoca magistri

sunt cubilia ferarum scilicet obscura latibula vel cubicula ferarum: et lustrū est circuitus et est purgatio: et est fornix. id est lupanar.

3. Lustro purgando/lustro quoq; circūeundo.

¶ Hic docet autor q̄ lustro/as/are habet duas significationes. Nam idē est qđ purgare et circuire: vt patet superius. ¶ Construe. Lustro purgando aliquid et ego lustro circūeundo id est dum circūeo aliquid.

4. Cenum dico lutum/sed lutum dico colorem.

¶ Autor ponit hic equiuocationē in ista dictione lutū. Ponitur inde differētia inter lutum cuius prior corripitur: et lutum cuius prior producitur dicēs q̄ lutum cuius prior corripitur. est idem q̄ cenum. i. sordes (anglice cley) Sz lutum cuius prior producitur est accusatum casus istius nominis hic lutus/luti. Et est lutus quidam color croceus vel rubeus quo vt quidam dicunt scarlatum tingitur: et vtrūq; derivatur a luo/luis. ¶ Construe. Ego dico lutū esse cenum id est sordicies terre. et ego dico lutum esse colorem.

5. Luteus et luteus sensum sortitur vtrumq;.

¶ Autor hic docet q̄ ista duo nomina luteus cuius prima longa: et luteus cuius prima breuiatur/deriuātur a predictis nominibus sez hic lutus/ti. pro colore. Et dicitur luteus. a/um. i. rubeus vel croceus: et producit primā syllabā sez hi. Et ab hoc lutū/ti. q̄ ceno deriuatur luteus/a/um. i. lutosus/sordidus/plenus luto. ¶ Cōstrue. Luteus cuius prima longa tur: et luteus cuius prima corripitur sortit vtrūq; sensum. i. vtrāq; significationē sez de luto pro ceno. ¶ Nota hic alius versus q̄ ponit differentiā inter ista nomina. Luteus est rubeus luteus quoq; sordidus exstat. Flos rubur est lutus humida terra lutum.

6. Machina res pugni/rota machina/machina forma.

Machina res queuis quā facit ingenij vis.

¶ Expedito illo capitulo siue illa parte in qua tractauit autor de nominibus equiuocis ab L/uscipientibus. hic tractare intendit de equiuocis nominibus ab ista littera M/que proxime sequitur L. ¶ Ponit ergo primo equiuocationem in isto nomine hec machina machine qđ habet quatuor significationes. nam machina est instrumentū bellicū. per quod proijciūtur grandes lapides in hostes quod et alio nomine vocatur ingenium (anglice sine gallice an) vtrum. ¶ Item machina est quedam rota versatilis sup qua solent ponderari res. ¶ Item machina. i. forma. Vnde machina mundi. i. forma mundi. ¶ Item machina potest dici quelibet res que ingeniose cōfingit. ¶ Cōstrue. Machina est res pugni. i. belli videlicet mirabilis balista. id est ingenium de quo supra exponitur. Et machina est forma. Et machina est quelibet. i. quelibet res: quanto. i. [illegible] ingenium id est sensus humanus fecerit.

7. Dic macula [illegible] s/macula sordes forma rete.

¶ Ut nr nemo qui de manu tua possit eruere. i. de vindicta tua. Et manus. i. tue armatorū. i. facte tue. Vñ Lucanus. Hec manus oceanum domitū p terra reliquit. Hec manus. i. hic cetus vel societas armatorū. Et manus i est qđ potestas: vt ibi. In manus tuas dñe commendo spiritū meū. i. in pot states tuas. Et similiter Quid. Ay nescio longas regibus esse manus. Et n nus dī quedā membrū corporis humani. aliud videlicet quo cibum m sistimus/facimus ¶ dispensamus ola damus et optamus ¶ accipimus(glice a hande) Et manus dī exercitus(anglice an ost of men)et hic derivā manus/de mando/as. quia manet in bello et nō fugit. Sed manus pro me bio dicitur de munio/is. qđ munit. i. defendit corpus. Sed pro gñali de m nus grece q̄ est bonū latine. et hoc scōm autorē ubi. Scōm hugut. manus de hoc manus/eris. ¶ Cōstrue. Manus est gratia et vindicta et cetus et testas. q̄ pro et/et manus est membrū corporis hominis/et est potestas/ manus dextera et sinistra. Et manus est aliud scz exercitus qđ vocam⁹ m ma cōtra hostes. Munio/nis/munui/ire. i. defendo. cā munco/as/mūi/e vel manum grece qđ est bonū latine sit eius origo scz manus?

Vincla manus manicas/manicas quoq; dicito fres.

¶ Hic autor docet q̄ hec manica/re. hz duas [illegible]. Nam m[illegible] culum ferreum quo manus ligātur vt ibi. [illegible] dubus et nobilibus ceteris in manicis ferreis. Et [illegible]manica est illa pars vestis q̄ te brachiū vsq; ad manus vt ibi. Pro manicis [illegible]cta manus est mihi sepe petr eta(anglice a flyue) ¶ Construe. Dicito. i. dī [illegible]manicas esse vincla manus est manus: dicito p vt dicito manicas esse vestis. i. partes vestis q̄ tegūt brach

Pars manipli garbe manipli quoq; clauā clipei
Est merges maniplus sica manus ⁊ plico dictu
Ferreus est maniplus/sed non mutatur origo.

uc. Manipulus est parū garbe: quia plures manipuli faciunt garbam: q
o et: et manipulus est clana: scz ferrea cum qua pugnatur: et manipul' est
mo. scz armatus cum pilo. i. telo. ¶ Est merges qē. (anglice a sheef.) Dic
tor iterat qđ superius dixit subiungens diuersam derivationē illius nois
manipulus secūm diuersam illius figurationē. Dicēs manipulus est merges. id
po margito. i. garbe sic dictus a manus et plico/as. Et manipul' est fer-
o. i. ferrea clava. Sed origo derivationis eius nō mutat: qz ōt de manus
plico/as. Sed ratio siue derivatiōis mutat: qñ replicatur circa leuā. i. re-
cat in sinistrā gtē hois. i. in leuo latere. i. sinistro: vt possit cū recipe cū ne-
fuerit: qz pro manipulus est victus. i. vocatur cuius alia ratione scz de-
rationis: nāq; pro quia. quia solet mittere cum manupila. i. tela in bello.

Menam dic piscem vulteum nomine menam.

Iuvor posuit equiuocationē in hoc nōie mena/ne. qđ hz duas significōes. Nā
na est quidam piscis (anglice a penke or a menw) Sic dictus a mena gre
cō est luna latine: qz secūm i[illegible]crementū et decrementū lune singulis mensi
crescit et decrescit. Itē mena. it. ppriū nomen cuiusdā hois q alio nois
abatur vulteus: et sic patet q[illegible]uit binomio. i. habēs bina nōia. i. duo no-
¶ Cōtrue. Diemenain est [illegible]piscem: et dic menā esse vulteum nomine scz
. Dic menā mene pro pisc[illegible] mena/ne pro proprio nōie.

Est merges volucris: et merges garba vocatur.

Iuvor hic docet q merges habet duas significatiōes. Primo quidem est
dam avis aquatica ob assiduitate mergendi sic dicta (anglice a dowker)
ernatur a mergo/gis. qz frequēter se mergit in aqua. Et merges est idē
rba: quae alio nōie gelima ōt a genu et ligo et manu: qz est manu super-
to genu ligatur. et ōt merges/tis. a mergo/gis. quia ligatus mergitur in
a. i. proicitur de manu ad terrā. Vel hoc merga/merge. id est furca qua
ga leuatur ad currum (anglice a pycforke)

mergetis vel est vt fere scietis. Utq; marí datur in mergue garba notatur.

Mil millium sunt pondera: milia leuce — Millium
Milia plurale nomen tibi sit numerale — Milium.

¶ Hic ponit autor differentiam inter hoc milliū/lij.et hoc milia/liū.in plurali numero. Et equiuocationē ponit in milia. Dicēs q; hoc milliū/lij.est quoddam granū quod gallice mil vocat. Et si milliū a mille: eq; de vno grano seminato milia grana fuit gent. Uel milium fm quosdam hi granū salui. Sed milia sunt quedam ponderati. Ubi nota. Si quadringenta septem milia desint. ¶ Et milia sūt miliaria que apud gallicos leuce/apud grecos stadia dicūtur. Et q; milia sunt eadem que miliaria patet per Ouidiū de remedio. Nec quot transferia: sed quot tibi quere supersint milia.i.miliaria. Et milia est nomen numerale.q; hi de mille.q declinatur pluraliter hec milia milium. milibus/hec milia/e milia/e milibus: neutri generis. Tamē iungitur in omne diate utriusliture cū masculino femmino et neutro. Ut milia viri/milia mulieres/milia animalia. ¶ Nota q; mille scribitur per duo ll in singulari: et milia/milium in plurali nisi per vnum l/q prodūcit primam syllabam. Sed hoc milium/lij.pro grano corripit primam.vt patet. ¶ Construe. Milium latine est myl gallice.et exponit latinum per gallicum. Milia sunt quedam ponderā/et milia sunt leuce: et hoc nomen plurale milia sit tibi nomē numerale.

Est vt credo mitos filum: vel fabula mitos — Mitis.
A mitos examitum/de mitos mitologia — Examitū
Hoc tamen cuita ne te fallat calamita. — calamita.

¶ Autor hic docet equiocationē in hoc nomine mitos. Et est differentia inter mitos tumo ptiot corripitur: et mitos cuius ptiot producitur. Nam mitos grece prima correpta est filū latine. Ubi examitū quod est vestis facer dotalis. Sed mitos prima producta est fabula.q; est grecū. Uel dicitur hic mitos/ti.latine. id est fabula vocata q; relatu vulgus. Unde Martianus Capella. Nūc ergo mitos mferat atq; mitos. Uel mitos componit cū logos quod est sermo.et dicitur mitologia/gie.i.fermo fabulosus. Item mitos grece ptiot producta: dicitur etiam gutta latine. Et ponitur cū cala quod est bonū.et dicitur calamita/te. Et est calamita genus electuarij: quod alio nomine storax.et dicitur calamita.i.bona gutta. Mitos pro gutta componitur cū polis quod est pluralitas.et dicitur polimitus/a/um. Inde dicitur vestis polimita q; plures habens colores. ¶ Construe. Mitos vt credo est filum: vel mitos est fabula. Examitum venit a mitos cuius ptiot corripitur: q; mitologia venit de mitos cuius ptiot producitur. Ubi o lector cuita.i.cauе ne calamita fallat.i. preripiat te. Nam mitos grece sonat gutta latine.q; hanc calamita.i.vestis polimita hi. Item nota q; hoc q; hec calamita/te. Si scriptet.et nunc componitur de calo/as.q; est pono/is.q; mitos gutta: q; ponit gutta excussa in calamo

Equuo. GG.i.

di rationis.id est finem vel terminus rationis. ¶ Et modus.id est metrum. Unde Boetius de consolatione philosophie in primo. Flebiles heu maestos cogit inire modos.i.tristicia nostra et dolorosa.

Molaris. Dic lapides magnos:dentes dic esse molares.

¶ hic autor docet q̄ hic molaris habet tres significationes. Nam molaris est magnus lapis ad modū molę(anglice a mylstone) Et molaris est dens maxillaris:qr cibū cū illis dentibus quasi mola molimus. Ut alius /lius. Dēs maxillaris:magn⁹ lapis esto molaris. ¶ Cōstrue.O tu lector dic molares esse magnos lapides:ꝙ dic molares esse dētes scz maxillares. Et sunt maxillares dētes qui situantur in maxilla a retro. hec maxilla/le(anglice a chcke)

Momētū. Momentum motus horę pars est quoq; pondus

¶ hic autor dicit q̄ hoc nomē momētū/ti.habet tres significationes. Ut momentum.i.motus. Ut Persius. Momēto tpe extit.rē. Et momentū est pars horę(anglice(a stounde ora wyvle)et ibi. Non est vestrum nosce momenta quę pater posuit in sua potestate. Et est momentū quadragesima pars horę:qr hora continet quadraginta momenta. Et momentū est pondus videlicet dimidia uncia. Et dicit Isidorus. Et dicitur momentum de moueo/es.

Moneta. Dico iunonem:dicoq; numisma moneta.

¶ hic docet autor q̄ hec moneta/te.equivocat ad duo. Primo.i.numisma tis.i.pecunia. Et ūt de moneo/es.qr monet ne qua fraus fiat in metallo vt pōdere.vt hic. Henrici leta nō est mens absq; moneta. Moneta dicta est Iunone:qr monuit romanos per anserem ne ciuitas illorum ab hostibus caperetur.vt in cronicis romanorum legitur.

Monimē Est monimē scriptū:monumentū dico sepulchrū.

¶ hic ponit differentiā inter hoc monimē/mis.i.hoc monumentum/ti. hoc monimē est scriptū vel cyrographus quo quis alteri obligatur p debito vel alia ꝓditione quadā(anglice an endenture). Sed monumētū est sepulchrū mortuos:qr moneat mētes viuos ad memoriā defunctos. Ité monimē est monumentū p quod aliq̄d monem⁹ vel nobis reducitur ad memoriā. Unde hystorie dicuntur monumēta:qr ad preterita nos monēta ad memoriā reducunt:et etiā iudicia amoris scz que nobis relinquuntur in signū et memoriam amoris dicantur monumenta. Et dicitur de moneo/es.

Mundus Est firmamentū mundus:qr mundus extat.

tum.et mundus minor est homo.et mundus est machina istius mundi.

Tu speculo spectо cupio stupeo quoqz laudo
Hoc verbum miroz tot notat ndtat equiuoce
Vel sic quattuoz ista notat

¶ hic docet autor q hoc verbum deponte miror/aris.habet quatuor significationes.nã mirari.i. spicere in speculo.vt ego bibi vnũ ita clarũ in quo quis potuit se mirari.i. pspicere. ¶ Itẽ mirari idẽ est quod cupere:vt ibi.Ad qđ mirabere qđ habere nõ possis/mirabere.i.cupies. ¶ Et mirari.i.stupere/pro miro habere(to wounder)vt ibi.Miror q ad mirot quod iter ducis.ꝛc. Et mirari.i laudare.Unde horatius.Tyreo mirare colores.i.landa purpureos colores. ¶ Item significatio huius verbi miror/aris.per istos versus sequẽtes habetur.Miratur speculans:miratur monstra pauescens.Miratur cupiens miratur singula laudans. ¶ Cõstrue.hoc verbum miror notat quatuor ista In speculo specto.ꝛc.

Misceo cum varias res vno cumqz propino

¶ hic docet autor q misceo/es.miscui/ere.mixtũ/tu.idẽ est qđ vnire res diuersas admisce per mixturã (anglice to myngle) ¶ Et miscere.i.ppinare vel pibere.Ut Theodolus.haulit eo cunctis miscẽdo pocula mostis.miscendo.i.ppinando vel pibẽdo. ¶ Construe.Ego hic misceo cũ vno.i.colligo in vnũ varias res/et ego misceo cũ propino vinum vel potum. ¶ Misceo.i.propino vinum est neutrũ.secundum aliam significationẽ est actiuum.

Te miroz appzecians/miroz hic/miroz hos/miroz a te.
Actiuum neutrum sic ẽst commune qz verbum

¶ Autor dicit q miror/aris.aliquando idem est quod appreciari/laudare vt miror te.i.laudo ꝛc.et tunc ponit accusatiuum.id est transitiue. ¶ Et mirari ponitur aliqñ absolute q conficere vel mirã facere.Mirari aliqñ est impedi

¶ c verbum multa fonat. id est significat hec duo fg murmurat et dubitat.

¶ I minime quod non significatq parum

¶ hic autor docet q hoc adverbium minime aliqñ idem est quod nō: vt dicit Johannem ciceronem coram nobis qui minime comparere curauit denuncio ego contumacem. minime. i. non. ¶ Minime. i. parum valde modicum. Est adverbium a homine minimus/a/um. vt ibi comedis minime illo die id est valde parum. ¶ Construe. Minime id est significat quod nemq pro ei/ei minime significat parum fg id quod parum.

Nequam peruersus: et nequam luxuriosus

¶ Finito capitulo de littera x. hic incipit capitulū de N/littera. Et primo ponit equiuocationem in hoc nomine hic hec hoc nequam quod habet duas significationes. Primo. i. peruersus/a/um. vt ibi. Sed niger nequam dicitur. Et nomine nequam. Negrior esse potes nequior esse nequa. Item versus fecit de magistro Alexandro nequam. ¶ Item nequam. id est luxuriosus/a/um. vt hec iguler est nequam. id est luxuriosa.

Nequiciam facinus luxuriamq voco

¶ Autor dicit q nequitia/tie. i. facinus (wyckednesse et curs-dnes) vt sic hō nūsquam nequitie quam commisit. ¶ Nequicia. i. luxuria: vt Ouidius. Nequicia est que te non finit esse senem. id est luxuria.

Cognatum parite nebulonem dico nepotem
Hic est a nepa de natus post venit ille.

¶ hic docet autor q nepos habet duas significationes: Primo. i. cognatus vterus fg filij filij mei: et sic dr nepos quasi post natus. ¶ Et nepos quasi ne pulo vel serpens. i. glosa: et sunt nepos de genere hec nepa nepe genus serpentis est inotiens in pariendo. Et de nepa quasi nece pariens: alio nomine vipera. i. vt varinus. Unde Conceptos mortis pariq equa vipera fortes. ¶ Construe. Dico

nepotē esse cognatū sēz meū:t dico pariter nepotē esse nebulonē. hic nepos p nebulone ūt ab isto nole hec nepa:t ille. s. nepos p cognato venit denat⁹.

Nisus auis/nisus conamen/rex quoqz nisus.
Ht et auis per si:conamen in us genitiuat

Nisus si.

¶ Hic docet autor q hoc nomē nisus habet tres figtiones. Primo. i. auis que dī alio nole altemus (anglice a sparhawke). Nisus. i. conamē vel conatus. Ut in hymno ūr. Nisibus hic totis cantimus dulciter hymnos. nisibus. i. conatib⁹. Nisus fuit propi ñ nomē regis cuiusdā q̄ in aue fuit nole sm fabulas imitabatur interpretationem. Sed nisus pro posse nole et p aue declinat hic nisus. nisi secūde. Sed nisus p conamine vel conatu declinat hic nisus/us/u. quarte. Et hoc est qđ dicit. Rex et auis per ſ. i. nisus qđ est rex. i. nomen regis. Uel quando est auis tunc genitiuat. i. facit gtiū per ſ. vt nisus nisi. Conatum. i. qđ nisus est conamen genitiuat in us. vt nisus/nisus.

Est nota noticia/nota signum/littera labes
Nota nota nota titulus distinctio probrum.

Nota/te.

¶ Autor docet hic q hec dictio nota te. habet plures figtiones. Nam nota. i. notitia: qr per aliquā notā aliquē cognoscimus. Et nota. i. signū per quod ḡa notat. et illa signa que cantores faciūt in libris dicūtur note: qr per ilta signa noscunt quō cantent. Et nota. i. littera. Nota. i. culpa vel labes: vt iste habet notam in facie. i. labem (anglice a spotte) Et nota. i. titulus laudis vel dignitatis vt iste est notabilis. Uel nota. i. titulus qualis scribitur in libris cantorum vel cantatorum. Et nota. i. distinctio. et id est signum vt supra dixi. Et est probum. i. labes. ¶ Construe. Nota est noticia: et nota est signū et nota est littera et nota est labes. ¶ Nota nota. ¶ Illum versum de isto libro non credo: qr sententia est eadē cū priori versu. et quia defectuosa est in metro: quia nota ibi producit priorē syllabam: et sic debet construi. Nota est titulus/nota est distinctio/nota est probum. id est labes vel opprobium.

Est noto notifico/noto scribo/noto reprehendo.

Noto tas

¶ Autor ponit equiuocationē in isto verbo noto/as/are. frequētatiuo de noto/cis. formato ab vltimo supino. s. notum u in o/fit noto/as. Et quia notū/tu pduxit hanc syllabā no/tū noto/as. corripit eā semper. Et notare. i. notificare: vt notabo tibi hāc rē. Et notare. i. scribere. Et notare. i. reprehendere. Et id est qđ demōstrare/figre. designare/frequēter noscere sm hugu.

Noxa notat culpam nocumentū sic quoqz morbū.
Hinc gerenoxa venit epyaltes sunt quoqz noxe

Noxa/re.

¶ Hic autor ponit equiuocationē in isto nole hec noxa/re. quod idē est quod culpa. Unde noxius/a/um. i. nocius/culpabilis/malus. Noxa. i. nocumētū: vt iste fecit mihi noxam. i. nocumētum. Et noxa est quidam morbus. Unde hec gerenoxa. i. infirmitas in cerebro. Et quidam dicunt q̄ est epilentia. Et si de ygera qđ est sacer quasi sacra noxa. i. sacer morbus: quia est in sacra parte

sed vere vanitas est(the hyght mare)

Nudus. Nudus sum pauper:nudus sum vestibus expers.
Nudis incomptis incedit virgo capillis.

¶ Hic docet autor nudus/a/um habet tres significat ones. Nam nudus id est pauper. Iuuenalis. Inquid tot res egerunt cum remige nudo. id est pauper. ¶ Et nudus .i. expers vestibus sic qui nullas habet vestes. Unde Cathe. Iuramet nudum.&c. ¶ Nudus .i. incomptus. vt crines tui sunt nudi .i. incompti(angl. vnbrayded) ¶ Construc. Ego pauper sum nudus/e ego expers vestibus sum nudus/et virgo .id est puella incedit .id est vadit/nudis capillis .id est incomptis/nonnatis/impexis capillis.

Numer⁹ Est numerus metrum modulus distinctio talus

¶ Hic docet autor q̄ hoc nomē numer⁹ ri .hz quatuor significationes. Nā numer⁹ .i. metrum. Virgi. .i. versus genus. ii. Abas tenere. numeros .i. metra. ¶ Et numerus .i. modulatio .i. modulatio sonorum in musica p̄ arsim et thesim .i. depressionē et elevationē. ¶ Et numer⁹ est pulsatio. Boe. Qui numerū elementa ligat .i. distinctionē pulsū. ¶ Et numerus est talus .id est decius. Ouidius. Seu iubet numeros fatum mouet ille .i. decios .i. decios factos de ebore.

Ne. Caulatur prohibet ne diiungit beq̄ iurat.
Queritur confirmat signans etiam neq̄ nedum.

¶ Docet autor q̄ hec dictio ne pluribus modis accipit. Primo causat .i. punctio causalis. Et aliqñ prohibet .i. aduerbium prohibendi vt ne loquaris male. Et aliqñ dehortat .i. ponit in oratione hortatiua vt inde ora. adiuro te ne facias hoc. Et aliqñ queritur .i. ponit in oratione interrogatiua vt pic. Ut ne malus ē metu terreat eque iuuet. Aliqñ cōfirmat vt ego volo ne illud peccatū unquā .i. certus sit ille qñ nego. Hō Ouidi. Ne meus furiatici contegat ossa soli. Aliqñ ponitur p̄ nedū. Et ne ponitur p̄ neq̄. Et ne solet significare id quod non .i. solet poni loco nō. vt Claudianus de raptu proserpine. Ne pote firmatas leges dulcedine pacis. ¶ Construc. Illa dictio ne caulatur .i. aliqñ est punctio causalis. pō. ponit in oratione causali. Et ne prohibet .i. est aduerbium prohibendi. pō. ponit in oratione prohibitiua. Et ne diiungit .i. aliqñ est punctio diiunctiua. seu diminuatiua. pō. et iurat .i. ponit in oratione iuratiua/queritur .i. ponit in oratione queritiua .i. interrogatiua. et tunc ne semp̄ corripit .i. in aliqua producitur vt dixi. Et ne beneficio qui se ne posset seruat ab omni Materia quia ne imponit omnino alicui. Et ne confirmat .i. ponitur in oratione cōfirmatiua. Et quia ne est significans nego. Et ne .i. nedum. quia ne solet significare nec.

Oda. Oda fit equinoce cantus bis laus hominumq̄
Hunc ode methodus obsseas: symodusq̄

¶ Quia in superiori tractatu de equinocio mentionem ab ni hil necesse est de equinocio inquirere ideo O incipio. Et primo agit de equinocio

ber de errore Ulixis intitulatur odissea in quo continentur ode. i. laudes vel vie Ulixis. ¶ Et synodus probat q̃ oda est cantus. Nam synodus componitur de syn quod est con/r oda q̃ est cãtus vel laudes. Et est synodus conventus vel cetus vel ꝑgregatio presbyteroꝝ: et propte sensũ ad collaudandum deum. Et est femenini generis q̃ corrupit penultimã. Unde quidã ait. Septuo a synodo redeunt burse sine nodo. ¶ Construe. hec dictio oda sit equivoce. i. equa voce cant⁹/via/et laus holm. hinc. i. de oda dermatur ode'odarũ. i. cantus. Et methodus id est via breuis et recta. odissea. i. liber in quo cõtinẽtur ode seu Ulixis q̃ pro et/et synodus. id est congregatio clericorum.

Officium introitus/documentum/seruiciumq̃.

D

¶ hic autor docet q̃ hoc nomẽ officiũ habet tres significationes. Uñ id est quod introitus missę. Uñ Salue festa parce de officiũ dñus. Et officiũ. i. beneficium vel benefactũ: r est melior littera q̃ documentũ. Itẽ officium. seruitiũ vel ministerium. Unde incumbit officio sacerdotali celebrare diuina. Et dr officium de officio/cis. i. noceo/ces. per contrarium: quia nemini officit. i. nocet.

Est occasio casus/et est occasio causa.

C

¶ hic autor docet q̃ occasio/onis. habet duas significationes. Nam occasio. id est casus vel fortuna (anglice a chaunce) Uñ Tatho. Fronte capillata post hec occasio calua. ¶ Et occasio. i. causa. vt ibi. Occasionem querit qui vult recedere ab amico (anglice an occasion) ¶ Item preter hec occasio. id est facultas copia/potestas/conditio/tempus/locus.

Est nomen montis/est celi nomen olympus.

A

¶ Docet hic autor q̃ olympus habet duas significationes. Primo est mons mire altitudinis in grecia. Uñ Ouidius in metha. Tãc pater ops missus per fregit olympum. r hic instituit fieri sub virtute montis olympi. ¶ Olympus id est supremũ celum. Unde Virgilius in eneidos. Panditur interea domus omnipotentis olympi. id est supremi celi. Et dicitur ab olom quod est totum et lampas quasi totus ardens luce diuina et in amore dei.

Fixum nomen erit h si præcesserit hoztus
H si tollatur tunc fixum mobile fiet.

H

GG. iiij.

subtus ostia: sonum vel humilitas vel surrectio vel pma apparitio tollis in me
lle. ¶ Ostio/as.ui.ii. id est ostium/a/um.

n. Ocillum hic os minimum: funis quoq; ludum
Quo se de more portant per inane puelle.

¶ Hic docet autor q ocillum est diminutiuū de os/ossis. i. paruū os (anglice a lytell mouth). Et componitur de hoc os/ossis et cilleo/les. cillui/cillere. i. mo
uere: et hic ocillū est genus ludi. i. cū fune suspēso sup trabē laqueato: in quo funere laqueato puer vel puelle insedētes huc et illuc impelluntf. Et unde di
ctum est ocillum. q; in ora attractū ad risum mouebāt. Uel q; solebant impel
li in ora transeuntiū: e ille vocāt anglice (a sotre/or a rydynge rope)
¶ Construe. O lector hic ocillum fex esse minimum os. i. paruū os. quoq; pro
et/et hic ocillum esse ludū funis. i. quo de quo. i. vbi vel in quo puelle portant
se de more. i. secundum consuetudinem per inane. id est aerem: quia aer duci
tur inanis. id est vacuus: quia fabulis est.

s Dic dum cauſor: idem dum deprecor oro
Orator ſeruat hos ac oratio ſenſus.

¶ Hic docet autor q oro/as habet duas significationes. Nā orari. i. causari.
Et est causari agere causam coram iudice vt placitari (to plcate) ¶ Sīc orare.
id est deprecari. ¶ Nota q̄ oro ligē causari tunc derivat ab eo orator/oris. i.
causator placitator (a plyder) unde ad gemimus. Orator toto dicitur in ora
tor fut. oratus. i. causatus. ¶ Et ero q̄ idē est quod deprecari tunc derivat ab
eo hec oratio/onis. ¶ Construe. dico ero ego nā causor. i. placito: vel dum ago cau
sam coram iudice: et ego idem ero q̄ deprecor. id est supplico. Orator et ora
tio ista duo nomina que derivantur ab oro/oras. ferunt sensus. id est significa
tiones istas quas et oro ferunt.

Sunt oracula diuinacula: sunt quoq; templa
Et quandoq; tamen oracula somnia dicas

¶ Hic docet autor q hoc oraculum habet tres significationes. Nā oraculū. i.
responsum dyuinū. Unde Ouidius. Sua fallunt oracula fallunt. Et oraculum
est locus vbi datur oracula et accipit oraculū et sic est triplex. Sīc oraculū est
somnium vel visum quod fit nobis vt somnium (a vysyon) ¶ Construe. Oracula sunt

vel extremitas alicuius rei.
Vtrunque habet eras id est
ras. Et dicitur i. mantellus
ta aliter verbis. Aspirans
bum habit et regionem.

i causa ornatus (anglice a feme) ¶ Construe
ciens vel regiones vel fines nos habet he-
rizon. i. limbos vel extremitates. ¶ Et no
us tibi significabit. Si non aspiras lum-

Obuiat/alloquitur/circundat obire. Obeo

¶ Docet hic autor q; hoc verbum obeo/is. habet quatuor significationes. Nam
obire. i. obuiare. et tūc cōponitur de ob qđ est cōtra et eo/is. ire. quasi contra
re. ¶ Et obire est alloqui. Et obire. i. mutuo vt bonum virum habeo. Et obire. i. circū
dare vel circuire: et tunc sit de ob/quod est circum et eo.

Oblitus infectus/oblitus seu viciatus Oblitus
Oblitus obtusus/hic immemor/hic viciatus
Hinc obliuiscor oblitum habet/obliuit illi.

¶ Autor ponit vbam inter oblitus/a/um. media correpta/et oblitus/a/um.
media producta. Oblitus a um media corripit est idē qđ infectus vel maculatus
vel denigratus (anglice dyed) s est participiū preteriti tpis a verbo oblino ob
linis oblini vel oblimi/tre. oblitū/tu. et cōposita a lino/linis. ¶ Sed oblitus cum
suo medio producitur (anglice forgetfull) et est participiū deponētis a deponē
ti verbo obliuiscor/eris/oblitus sum/obliuisci. Et construitur cū gtō vel actō
Vt oblitus sum lectionis mee. vel lectionem meam.

Occurrit/venit in mentem/simul obuiat illud. Occurro

¶ Hic autor docet q; hoc verbum occurro/ris/rere. habet duas significationes.
Vna occurrere. i. venire in mentem alicui vt nō occurrit mihi q; locutus sum
secum. ¶ Et occurrere. i. obuiare vt Occurrebat ei homo amphoram aque
bajulans. Et componitur de ob/et curro/curris/cucurri. cursum.

Qui ligat intendit/tenet/impedit/occupat illic. occupo

¶ Hic docet autor equiuocationē in hoc verbo occupo/as/are. qđ habet duas si
gnificationes. Nam occupare. i. ligare. Vt occupat eam lotia. q. est ligat. ¶ Et
idem cū quod tenere vt Occupat locum meum. i. tenet. ¶ Et occupat qđ

osq; tenet.i.rubeos vel rubentes. ¶ Item horrere.i.asperu esse vel neri. Est horrētea damosa abies pulcherrima ruit.i.f[illegible]ros damos. ¶ Et horrere.i. horrens esse.vt horreo cum sum solus in tem[illegible] ¶ Cōstrue. Aliquis mem ens te horret.i.rubet.et asper horret:et ali[illegible]horrens horrat. Et cōiugat sic. horreo/res/rui/horrere caret supino [illegible]rum.

[illegible]uer⁹ O dolet/exclamat/stupet/[illegible]atur et optat
n. Horret/et est nomen vocis/[illegible]pocat
Littera dicetur nomenq; dee retinetur
Sub tri[illegible]lici pa[illegible]te/sic bene stare videtur.

¶ hic autor docet quotmodis ponitur ista littera O. Dicens aliquādo est signum doloris.vt O miser est vere cui bona nulla manent. q; Item ponitur et dam atue:vt ibi.O qui perpetua mundum ratione gubernas. ¶ Aliquādo est signum stuporis:vt ibi.O admirabile tormentum. ¶ Item aliquando est signū indignationis:et hoc ironice:vt sic.O [illegible]audabilis es q; significando q; non est laudabilis quem alloquitur. ¶ O ponitur optatue.vt Lucanus. O vtinam summi cur[illegible]ret carcheria mali.vt sic. [illegible]vtinam esset talis qualis fuit nic. ¶ O aliquādo est signū timoris:vt ibi.[illegible]Otium riuet iste meum.vel hic.O male vicine hec mihi condita gallo. ¶ O est nomen littere que est vocalis. ¶ O aliquando ponitur vocatiue.vt O iohannes veni huc. ¶ Construe alium versum. Et o est nomen vocis.i.vocalis.et ipsa licet o vocat.i.retinetur vocatiue.O iohannes.

[illegible]. Milo transpositum portat tria tempora secum
Presens/preteritum/tempus pariterq; futurum

¶ Autor docet q; hoc aduerbium olim significat tēpus presens. Vnde Virgilius Et tam olim feras posuit sata vnda frondes. ¶ Olim significat preteritū tempus:vt ibidem olim. ¶ Construe. Milo transpositū.i.olim portat secum tria tpa scz presens et preteritum et q pio et pariter futurum tempus.

[illegible]ma. Palma manus/palma arbor/victoria palma
Palma notat laudem/belli victoria finem.

¶ Iste in quinto libri sue in primo versu ponit equocatio in hoc nomine hec pal

Cecus adulator hec duo palpo notat.

Nobilis est bestis erratica stella planeta.

Planta pedis pars est et planta virescit in ho

Pars colo informans datur⁹ pes bestis ador
Subtectum leo pars progressus butyrum.

eſt ſtatuens vt pes eſt pars corporis. quia ſtatuit corpus ⁊ ſuſtinet
t illud quod erat aliquam rem: vt veſtis dicitur pars corporis ⁊ ꝛ
as. Et pars ſubiectiua eſt ſicut aliqua ſpecies eſt pars generis: quia
r generi. Unde leo eſt ſub animal ſicut lapis eſt ſub ſubſtantia. Ita eſt
greſſiua: vt butyrū vel caseus eſt pars lactis. ⁊ c̄ altrue. Color infor
pannū eſt pars lanę: et pes ſtatuens ſcz ſubſiſtēs vel ſuſtinens ſcis
eſt pes corporis. Et veſtis adornās corp⁹ eſt pars adornatiua corporis.
. talis ſpecies eſt pars ſubiectiua. i. ſubiecta generi qđ eſt animal. Et
m eſt pars pregreſſiua lactis. i. pregrediens de lacte.

ommune parens/patri ſimul et genitrici
i quia hic pariat/ſed partus eſt quia cauſa.

ot penit hic. q. hoc nomen pars ſignificat equiuoce patrem ⁊ matrem q
eſt parens: i. pater eſt pars. Et ſi licet pater dicat pars: nō ideo pa
quia dat cauſam matri vt pariat pueri. pater eſt pars pueri. ⁊ Com
oc nomē pars eſt cōe patri ſimul et matri. i. genitrici. i. vtero poteſt
pars. Et eſt parens nō qz pariat. i. poſſit parere: ſed qz eſt cauſa par
ueri. Et declinatur hic et hec parens/rentis. et corripit primam.

i natura pater/pater annis dogmate fertur
pater hic cura: pater eſt altius genitura
pater etate/pater ille vocatur honore
ummum regem notat ipſa creatio patrem.

docet autor q pater accipitur multis modis. Nam aliqs dicit pater a
i talē vitā degit vt hoc nole merito cenſeat: vt dño papa/vt dño epō
bas. Uſi papa cōiter ꝺr pater beatiſſime. Et epō ſcribit. Reuerendo
patri ⁊c. Similiter abbati. Uenerabili patri in xpo. Ita aliquis dicit
a natura puta carnalis: ſicut ille qui generat filios eſt pater filior. Alii
t pater et ate: vt ſenex hō multos ſocios vocat pater. Aliqs dr pater bo
ficat predicator: vel curator eccleſie eſt pater ſpiritualis: qi talis ge
nos filios ſuos in bonis et ſctis moribꝰ ac vite honeſtate. dr pater car
n genere. Deus vocat pater creationis: qi creauit oia. Nota verſus. Ita
. Et pater hic cura ⁊c. In quibus eadem ſignificatio q eſt in iſto verſu.
natura pater ⁊c. Sed magis plane in iſtis verſibus declaratur.

pecten piſcis/plectrum/raſtrumqz chorea
ctine pectuntur crines/et pectine teſte
enſantur/pecten lanugo dicitur eſſe
cten habet lotrix/textrix/cythariſta colonus
pecten pubes/piſcis/et ordo chori.

¶ Autor videt ymmere q̄ pecten [illegible] significationib⁹ in littera positus esset neutri ḡris. Sed sine dubio pro[illegible] alibus ligationib⁹ est masculini generis Unde excusemus autorē [illegible] endo textū. Lotrix. i. illa que lauit ca[illegible] pita holm: habet pecten. i. pertu[illegible] bi pecten sit materialiter ex nullo pro actō et causa inetri. quia [illegible] rare actū: ideo possit nulla materia liter. Et textrix habet pectinē [illegible] theristra habet pectinē. ¶ Et pecten/inis est pubes. i. lanugo: est pis[illegible] unde choji. i. chorea.

Pelignus populus/pe[illegible]nus pelice natus.

Pelignus

¶ Autor hic docet q̄ pelignus/ni. habet duas significationes. Nā pelignus est quidam populus de quo populo Ouidius fuit natus. et tūc est ādiectiuū Unde Ouid. Peligni gloria turis. Et alibi inde venula. Peligni ruris alumnus q̄ pelignus. Et pelignus est aliquis natus de pelice. Et pelex est dia quę ante vyrem tenetur ab aliquo. q̄ postea vxorē ducente vyore pellitur a domo. Et dicitur de pello/lis. vel de pellicio/pellicis. ¶ Construe. Pelignus est quidā populus/est aliquis natus de pelice.

Edes/atq; deos p[illegible]t[illegible]tos/dico penates.

Pen.

¶ Hic autor docet q̄ hi penates plaraliter habet duas significationes. Nā penatre. i. edes. Unde Iuuenis. Totosq; penates seu muratur adit. Et penatres. i. dij primi. In qua quidē significatione multotiens inuenitur apud Virgiliū. et alios poetas &c. ¶ Et dicuntur penates quasi penes nos nati vt in antiquo tpe quisq; habuit deum propriū: et illi dij vocabātur penates.

Pernix.

Corripit obliquos pernix pro perniciosa
Sed pro veloci/producitur in genitiuo
Aneco fit pernix pernicis est genitiuus
Anitor pernix pernicis fit genitiuus.

¶ Hic autor docet q̄ pernix habet duas significationes. Primo id est pernicio[illegible]sa/pessima/perniciosa/exitialis. et tūc dicitur a pereo/es. penul. corrupta

¶ Autor hic ponit q̄ hoc nomē peric-
ficum diuersum fuit dermationē diuersi-
pōt dermuari de experior/iris.qđ e
idē est qđ experimentū/ti.neutr
de pereo/is/perui/vel perij/perire(a
est qđ discrimen.i.idē qđ periculū in cōi
reo/peris/perui/perij.i.docere
pugni. Sed peritus medius pdu
usfructus. Inde. Nō tendit peritu
perinc.i.scientia. ¶ Cōstruc. Pericula
cta a pario.i.ab experior.qđ compo
nitur de ex/et pario sunt experimenta.et pericula dicta.i.dermata a pario/
is/perui sunt discrimina:et tunc sumitur in vsuali significatione.

dermuari a diuersis verbis:et sic
bz significationē. ¶ Nō periculum
ex et pario/ris/pepi/ere.et nunc
. ¶ Itē periculū pōt dermuari
perissbe oi.to ipyll/jet tūc idē
icatione.et tūc dermatur de pe
l,pbare qđ nō est unus sectādū
e remanet in vsu.i.doct⁹.i.
ire peritū. Inde hec peritia/

Pres. Pres dines/pres est sponsor/pres est mediator.

¶ Autor docet hic q̄ ptes predia bz tres significationes. Nā idem est qđ di-
nes et ppe q̄ multa bz p̄dia.i.possessiones ꝛc ge vel agros. ¶ Et pres est spon
sor.i.fideiussor.et hec significatio tracta
) detussores.i.spōsores eo⁹ sides. ¶ Et pr
dē. Pres predia dines:medius fideiussor/
est a priore:qui diuites solēt esse fi-
i.medius vel mediator. Vñ qui
gobses. Et cōponūtur cū inter et
ōr hic et hec interpres qui diuersa genera linguarū nouit:et q̄ vnā linguā ex
ponit per aliā:vel qui vnā linguā transfert in aliā. Et sic Boeth⁹ vocat inter
pres q̄ libros Aristotelis trāstulit de greco in latinū. Similiter Hieronimus q̄
trāstulit tota bibliam de hebreo in latinū:et etiam septuaginta interpres.

;esul. Presul presulis dicatur episcopus esse
Est presul princeps dicitur ante solum.

¶ Hic docet autor q̄ hec nomē presul presulis habet duas significationes. Et
sides verbū diuas significationū eius dermatio varie:vel diuersa origi pa
bi.est idē qđ ppe.a succedendo seu dermat de pres bi falso faciendo. Et hec
falso sacerdotio. Varro sic dicit.q̄ falsidos sacrificabāt. Et ille q̄ primus illo in
ministerio eo officio vocabat presul:et modo significat quē hoc presul
presbyterum vt ibm. ¶ Presul.i.princeps.a[t] sibi illa significationē dermat

genero uocatiuo. Nominatiuo hic saltus/saltū. id est sacerdos. Hic saltus/saltus/saltu. (anglice a lepyng) Et pluraliter hi saltū saltuū. vel saltus saltū. Dicuntur sacerdotes martio a salio/salis/salui/vel saltui/saltire/saltum/saltu. i. saltum facere: quia saltando marti sacrificabant. Et saltus possunt dici secundo. ¶ Nota q in sequentia. Adest nobis &c. In festo sanctorū Egidij/dicitur. Deprompsi/Edwardi regis et confessoris semper dicamus. Hec ecclesia prefulget/deprompsit/Edwarde. et sic de ceteris: et numq̄ mdcxte confulget in ecclesia. prout dicitur in libello. Crede mihi &c.

Pignus dic prolem/vadimonia dic quoq; fedus
In vadium ponens impignero/pignero libros
Pignero quos capio/redimēs oppignero libros.

¶ Hic autor docet equinocationem in hoc nomine hoc pignus/oris. Deinde ponit differentiam inter hec duo verba pignero/as. et impignero/as. oppignero/as. Dicit ergo q̄ hoc pignus habet tres significatiōes. Nam idem est q̄ filius: vel amor: vel iudicium: vel signum: vel confederatio: vel confirmatio amoris: et tunc facit genitiuum pignoris per o. Unde pignoro/as/are. id est confederare vel confirmare amorem inter aliquos. Et pignus. id est vadium q̄ pro re aliqua datur: vt postea recolligatur: vel aliter dicitur. Vel est pigneri incumbere q̄ in persona agere. Unde impignero/as. i. in pignere dare vel pignori percipere. Sed pignero/as. id est impignere ponere vel in pignere habere. Oppignero/as. id est propter aliud pignerare/liberare/redimere secundum illum amorem. ¶ Construe. Dico pignus facere pignoris in genitiuo per e/esse vadimonii. Ego ponens aliquid in vadio impignoro: et ego pignero libros quos capio in pignere: et ego redimens libros. i. oppignero libros.

Pes mobilis pila/pila ludus/pila taberna
Pila terit pultes/sed pila geruntur in hostes
Quod terit est pilus/pilus est in fronte capillus.

¶ Hic docet autor q̄ pila habet quinq̄ significationes. Nam pila. i. pes mobilis. Pila est quidam ludus: quod cum quo luditur (anglice a balle) pila. i. taberna. Pila est instrumentū cum quo teritur in mortario/siue illud mortarium in quo teritur. Pila. i. tela que proiciuntur in hostes et hic pila est neutri generis et pluralis numeri a telum/teli. Tamen ista differunt scōm correptionem ¶ productionem: quia pila pro pede mobili: et pro taberna: et pro instrumento terendi et pro tela primam producit: et in alia significatione eandem corripit. Ita patet in littera predicta. scilicet pilus. i. crinis (anglice here)

Verbs quedam pisa/est quoddam pisa legumen.

[illegible] accipit pro in plurali numero in libello suo super Job. qui maiestas eius exercitus habetur & Augustin. Es pro legumine crudo qđ crescit semper est femini generis in vtroq numero. De pisa/arum. pro ciuitate. Unde ic. qz ad discentes diam ciuitatem a pisa ciuitate grecie venerunt.

Tempore natura prius ordine dic et honore.

¶ Dic autez docet qđ prius sumitur quatuor modis. Nam aliquid est prius tempore: vt ille venit prius die. id est ante diem. Itē prius dicit esse natura vt prius est embrio qđ homo. Et est embrio forma humani corporis sine alio qđ aliquid est prius in ordine: vt prius debet quis esse diaconus & presbiter Et prius in ordine dicitur qui maiorem dignitatē habet in ordine. Et prius dicitur honore: vt episcopus vel domin' papa dicitur prius esse propter honorem seu excellentiam.

Polipus est naris fetor: bel in equore piscis
Nomine diguns eo qñ graditur pede multo
Fetor et inde sonat quia per pus polluit auras
Aut quia per plures efficit ore pedes.

¶ Dic docet autez qđ significationes habet hic polipus/pi. et vñ derivat. Dicit ergo q polipus pi. i. fetor qui per nares emittitur: et nunc dicitur polipus quasi pus. i. fetor polluens auras. i. aeram. Uel polipus quod plures pedes efficit in naue (anglice a cauhyt). ¶ Nota q polipus est propie fetor qui est in cutis: sed ponitur pro quolibet fetore. et cōponitur de polis qđ est cutis nasci pus. i. putredo quasi putredo cutis. Item polipus dicitur quidam piscis cancrosus vel testaceus habens plures pedes: vt cancer (anglice a lopster) Et dicitur a polis qđ est pluralitas. et pes/pedis: quia pluralitatē pedū habet ¶ Construe. Polipus est fetor naris. id est nasi. vel piscis in equore. id est marī piscis bico dignus eo nomine: quoniam graditur. i. transit multo pede. i. multis pedibus: vel qñ potus. i. potis est pede multo. Et inde. i. ideo est polipus q sonat idem qđ fetor: qz pollut auras. id est aures per pus. id est fetorem. Aut q vel/vel quia efficit plures pedes. id est valde multos pedes. id est pedes qñ est generaliter etc.

Populus est volucris popul' gens popul' arbor.

¶ Dic autez docet q populus habet tres significationes. ¶ Populus est quedam auium tic est multitudo generis. et producit primū. i. habil sm tñ aues (anglice a flyenden). Itē populus est gens seu cetus hominum multitudo aut turba ciuitatis q possit cōmunicare sociis? Uel populus est collectio. i. gens quia gens non habitans ¶ quelibet ciuitas populus qđ est ciuitas. Uel populus quasi

derivationis. Item habetur questus/questa/questum. et tūc est parti
se queror/quereris/questus sum/queri. vt tibi talis questus est nobis.i
rulatus est nobis. ¶ Construe. Questus venietis ab hoc verbo actus q
querio significabit tibi lucrum. Questus veniens a queror/quereris.v
deponenti quit significare querelam.

Per quotus hoc nomē/numerus signatur ꝛc
Si queris quot? iste venit/numerū michi sig
Si quotus iste sedet a me tunc ordo notatur
Iste quotus venit/se quarto se quoq; quinto
Sed quotus iste sedet / quart? quitusq; secti
Ordo notatur ita per quotus et numerus.

¶ Nunc docet q hoc nomen quotus/quota/quotū. est nomē ordinal
omnia ordinalia principaliter significant ordinem: et secundario num
et sunt nomina ordinalia ista primus/secundus/tertius/quartus/qui
Et quotus derivatur a quot. Cetera patebunt in expositione litterę.
stitue. Numerus signatur et ordo. id est significatur per hoc nomē quo
rum. Postea docet quando significat numerum: et quando ordinem. U
Si tu queras quotus iste. id est aliquis venit. i. accedit ad villā: tūc tu
michi numerū per hoc nomē quotus. Et si queras quotus iste sedet v
vel alibi tunc notatur ordo per ly quotus. ¶ Iste quotus est ꝛc. In th
bus versibus docet quomodo respondetur alicui querenti: Quotus
iste ad villā. Vel quotus sedet tūc ab illo in villa. ¶ Cōstrue. Quotus
nit. i. accessit seu ad villā. Respondendū est se quarto vel se quotus exist
nit ad villā. id est cū tribus/vel cum quatuor venit ad villam. Sed si q
quotus iste sedet a me vel ꝛc. Respondendū est quartus vel quitus v
vel septimus ꝛc. Et ita ordo notat et numer? per hoc nomen quotus.

Elegit et cōfert ꝙ copulat/abnegat/auget
Infinitat/et assumpsit/rogat atq; refertur.

¶ Hic autem docet q hec dictio ꝙ/multis modis accipitur. Aliqñ pro
ctum. vt supra. Bonū est sperare in dño ꝙ sperare in principibus. i. b
sperare in dño tm q nō sperantur in principibus: et ita eligitur altera
alter a negatur et refutatur. Aliqñ ponitur collective. i. cum. Ar
ea fortiet ꝙ ego. Aliqñ ꝙ copulat. i. debetur copulative: vt tū petro
lus es? Quandoq; abnegat. i. tenetur negative. vt hec ꝙ bon
videre in bole. Aliquando infinitat. id est potestatem infinitat: vt nescio
iste loquitur de se. Aliquando assumpsit: vt ista est tam pulchra ꝙ ro
negat. id est interrogat. Utrū ꝙ bene diligis me. Et aliquando refert
me. vt sum bene certus? fortes ꝙ plato. Vel ego diligo te tam bene ꝙ tu
vel sic pro filio hominis scilicet rogat q referitur possit ꝙ esse

Equiuoca magistri
ldo refert querit aliquãdo quod quia signat.

ter dicit q hec dictio quando refert .i. ponitur relative vt ego veni ad
ipsum. Quando quandoq; querit .i. ponitur q dicitur .i. interrogative
ando venisti ad villam. Unde Virgilius in decimo eneid. Ilicet ecce
s loci dinitet ve quando fuerit eques et. Ibi dicit. Aliquando. dicitur
q quia. Unde idem Virgilius in primo eneid. Dic nobi fabet cuius gen
t te cura remordet. id est fabet tibi quia hec cura remordet te et. Ver
erba Jonie ad Thenerem.
nstrue hec dictio quando refert et queritur signat. id est significat id
uandoq; idem q quia pro quia significat.

onit nomen assimilatq; quasi.

it autem q hec collectio quasi qñ exponit aliqs pomẽ .i. vocabulum vt
ittera quasi legitera .i. legenti iter tradens: sic tenetur quasi expositi
nasi qñq; assimilat .i. tenetur assimilative: vt sic vadit quasi ebrius.

ulat et glosat sed sicut vel q; notabit.

ton ponit hic q hec collectio q aliqñ tenet copulative. vt petrus andre
atres. Tenetur glosative .i. expositive vt qñ ponitur pro id est. vt ibi.
rat humo genet nudum nomenq; libelli. q pro id est quia titulo libri
nen libri idem sunt. Aliqñ q ponitur pro sed. Unde Virgilius. Pteri
uibent ei: offertq; acem. Q ponitur pro sicut. Idem Virgilius. Me so
a famulog heleno transmisit habendam. q pro vel: vt Thomas Ro
q legis. ⁊ pro vel. Q Construe. hec collectio q: copulative: glosat .i. ex
et notabit .i. significabit: sed sunt pro vel.

omodo miratur/dubitat/similatq;/doletq;
repat inquirit virgo maria modum.

autem docet quot modis accipitur hec collectio quomõ. Uno modo ad
uc: vt quo tu perpetitate pessimus vivat: quomodo euadã: quasi dice
ficio. Ponitur dubitative. Ut cum dubitãs querit quomodo hoc fecisti
ur similative: vt ego miret quomodo tu fecisti? Quõ aliquando est si
doleutis: vt ibi. Quomodo sedet sola civitas plena. in libro Trenorum
onitur increpative: vt quomodo habuisti te interficiendo iustũ virũ.
dicat male. Quomodo ponitur inquisitive vt ibi. Quomodo fiet istud
um virum non cognosco. Sed nocentes dicis q ibi quomodo sunt tue
vedet debent accentibus duobus legi.

sens preteriti quondam notat atq; futurum
modo/sic dubi/tria quodlibet indicat horũ.

uis dicet q hoc adverbium quondam denotat preteritum tempus vt

liter. Unde palam aduerbium. id est aperte/manifeste. ¶Item a palo pa
cano/as. hec pala/e: instrumentū quo bonus purgatur. ¶Item pala/pala
est ventilabrum. i. ventorium quo purgantur grana (anglice a fanne) Et pa
la est instrumentum ferreum latum ad opus aptum.

Pango cano/pango contungo/pango pacisco: Dat pactum pepigi/cano panxi/tungere pegi.

¶Autor docet hic q pango/gis. habet tres significationes diuersas: et secū
dum vnamquāq; significationē diuersum habet preteritum. Nam pangere
id est cantare vel canere. Unde in hymno. Pange lingua gloriosi corporis
mysterium. et secundum illam significationem pango facit panxi in preterito
to. et caret supino. ¶Item pangere. id est implere vel pungere. Unde Job.
Ossibus c nerue compegisti me. id est tunxisti. c tunc pango facit pegi in pre
terito et pactum pactu in supino. ¶Item pango. id est pacisco. et tunc facit
preteritum pepigi. et supinum pactum pactu. Unde Job. Pepigi fedus cum
oculis meis ne virginem concupiscerem.

Equiuoce paro regna domū merces quoq; pomū.

¶Hic autor docet q paro/as. habet quatuor significationes. Nā parare. i.
acquirere. vt paro regnum. id est acquiro regnum. ¶Et parare. id est mun
dare. vt paro domum. id est mundo domum. Et parare. id est emere. Unde.
Para quod vendere possis. id est eme quod possis vendere. ¶Et parare. id
est tollere periphimam pomis (anglice the pryngeof the apple)

Paret quis qui se manifestat: paret obedit

¶Hic autor docet q pareo/es. habet duas significationes. Nā parere. i. ap
parere/manifestare. et tunc facit partum/ta. in supino. et in ista significatio
ne componitur cum ad et dicitur appareo/es/apparui. Unde apparuit gra
tia dei saluatoris. c. Unde hic apparitor/oris. id est seruiens: quia apparet vt
videatur et presto est ad obsequendū domino suo. Uel apparitores co3 ve
catus qui reos apparere faciunt in conspectu iudicis. Et pareo/es. produ
cit pa. Unde Catho. Temporibus petā latet et tempore parēt. et non patet
vt quidam libri habent. ¶Et parere. i. obedire. et tunc caret supino.
¶Construe. Quis. i. aliquis/paret. i. obedit: et qui se manifestet paret.

Patro luxurio: patroq; cum facio

¶Hic autor docet q patro/as habet duas significationes. Nā patrare. i. lu
xuriare vel opus veneree consummare. Unde Persi. Patrati fractus ocelli.
id est oculo. Unde patracio/onis. i. operis veneri consummatio. ¶Et patrare. i.
facere/perficere. Unde in genesi. Et requieuit die septimo ab omni opere quod
patrarat. similiter magister Walthe vndecimo in Thebis. Patrat amo
re patrio superi que dictat honestas. Lego se domino sacrat agenda replet.
patrat. id est facit amore patrio superi. id est dei/et sunt versus retrogradi.
¶Construe. Ego patro cum luxurio. id est quando facio factū luxurie q pa

Equinoca magistri

:et ego patro cum facio vel perficio.

Plecto pro flecto: plecto pro punio dico.

¶ Hic docet autor q̄ hoc verbum plecto/is habet duas significatiões. Nam ait idē q̄ flecto/no. vel aliquid ex virga flectendo cōponere. Unde in passio ne dñi. Et plectentes coronā de spinis imposuerūt capiti eius. i. flectēdo pro uerunt coronā de spinis. Uel hoc plectrū/tri. i. percussiuū q̄ thare (anglice a smyte) q̄ flectitur huc & illuc. vel hoc plectrillū/li. diminutiuū. ¶ Et a plecto q̄ flecto. dr hoc plectrū/tri. quilibet nequa ex virga factus. Et plectere. i. punire/verberare. Deus me. Omnia quecunq; delyrant reges plectuntur achiui. i. dcēdi bonum. peccant semper peccatores puniuntur. Et est plecto/tis/plexi vel plexui/ere/plexum/plexū. verbum actiuum.

Pendo cum trutinabo penas: debita soluo.

¶ Autor hic docet q̄ hoc verbū pēdo/dis habet tres significatiões. Uā pendere. i. trutinare. et sic potest esse penſū ad trutinā ponere & leuare. ¶ Pēdere. i. suspēdere: vt ille pēdet furē. i. suspēdit. Uel differūt pendere media producta: & pendere media correpta: vt dr per metrum. Pendere vult usuras sed vult pēdere malignus. ¶ Malignus vult pendere. i. esse suspensus. Uā pēdeo/es pependi/dere. verbum fecidū cōiugationis significat passionē intransitiuum. i. esse vel fieri pensum. Unde Pendeo suspensus/pēdo dā sublimo pondus. Item. Pēdo do penas: sed pendeo sufferre penas. ¶ Pendere. i. exolvere/reddere/tribuere. Et pugnatur pēdo/dis/pependi/dere. pensum. ū. Rubum terciæ cōiugationis: et pendeo/es. secundæ cōiugationis habent simile preteritū & supinū. Et est pēdo actiuū cū suo fluxo cōpositio. ¶ Construe. Ego pendo cum trutina (o wage) et ego pendo dā do. infero penas. i. suspendo frem: et ego pēdo debita/dum solvo debita.

Uir male presumit: qui non sibi debita sumit
Confidens bene: fiemo presumit amore.

¶ Autor dicit q̄ presumo/mis. aliqñ sumit in mala significatione. aliqñ in bona. In mala significatione sumit qñ decredit se facere qd nō pōt facere: sic pōt dici de tali q̄ presumit quasi male. ¶ Sēd aliquo presumit beneficiū. q̄ vt hoc habeat. & meret. Et aliquis sperat beneficiū q̄ meret habere & sic patet differentia inter sperare & presumere. ¶ Presumere aliqñ sumitur in bona significatione & tūc ponitur a sperare vel firme confidere. Et in virtus significatione sumitur a bonis & regulis. Omnia spernit. Deo terret ne presumat in bonis sibi presumē sumitur in mala significatione. Et potest subdi. petōtes presumite de misericordia dei. i. firmiter confidite. Et tunc sumitur in bona significatione Et dēgatur. Presumo presumis/presumpsi/ere. presumptum/tu. et est actiuum. et componitur de p̄ et sumo/is. ¶ Construe. Cur presumit male qui sibi qui est qui sumit aliqua nō sibi debita. et aliquis confidēs de firmo amore. qui presumit. id est confidit firmiter.

Precio prevaleo: precio cum commoda dono.

¶ Notat hoc ꝛ hic equiuocationē de hoc verbo presto/as/are. dicit q̄ hz duo ab significationes. nā prestare. i. ante stare vel pro poscere. Ut ille est presbiter homo id est poscens honorem tūc presto cōponit de pre. q̄ sto stas/stare. Et est v̄bū neutrū. ¶ Aliter prestare. i. cōmodare/mutuare/q̄ tūc est v̄bū simplex Et cōiugatur presto/as/aui/are. statū/tu. et est verbū actiuum. ¶ Cōstruc. Ego presto. i. fenerator ego presto dū dono. i. do cōmoda. i. mutuo.

Pone dapes quas ponit auis/te sic bene ponas. Pono nis

¶ Hic autor dicit q̄ hoc verbū pono/nis. hz tres significatiōes. quia ponē est idem quod exponere. vt ponit dapes. i. exponit dapes. i. cibos. ¶ Et ponere id est producere. vt gallina ponit ouū. i. producit ouū. ¶ Et ponere. i. disponere Et tertiam idem est quod statuere. i. locare. pono nis/posui/ere. situm tū. verbū actiuū. ¶ Cōstrue. Tu pone. i. expone vel appone vel appotta dapes. q̄s illas quas auis ponit: et ille dapes sunt ouū: et sic ponas id est disponas te benē cum illis. id est concedendo ea.

Prodere seducit/monstrat/prodire sed erit
Proditor a verbo formari querit vtroq̄. Prodo s

¶ Hic dicet autor equiuocationē in isto verbo prodo/dis/didi/dere. Et differentiā inter prodere verbū tercie cōiugatiōis q̄ componitur de pro do das dare: et prodire verbū quarte cōiugatiōis q̄ componitur de pro et eo/is/ire interposita d/et sic prodeo/prodis/prodiui vel prodij prodire. ¶ Item ponitur equiuocatio in isto verbali hic proditor/oris. q̄ a primo supino vtriusq̄ verbi formatur. Dicit ergo q̄ prodo/prodis/prodere. i. seducere/decipere. Vñ quidā hunc suum mēdicū odit sociū qui me male prodit. i. seducit vel decipit. ¶ Et prodere. i. monstrare. Ut hic. Prodet preces quere q̄s odit te querit amare. Et prodo est actiuū et cōiugatur. prodo/dis/prodidi. proditū/tu. in supino penultima corripitur: et cōponitur de pro/ꝙ/do/das. ¶ Et prodire idē est q̄ exire. Vñ in hymno. Herillare regis prodeūt. i. exeunt. Et pugil. prodo prodis prodiui prodire prodeundi/do/dū. sicut superius di. et facit proditū/tu/m supino penultima corripitur sicut de prodo. Vñ bernal. hic proditor/oris. i. anterior vel anteiens. Et proditor q̄i desciscit de prodo prodis. tūc idē est q̄ seductor vel deceptor (anglice a betrayor). Vñ iudas fuit proditor dicēdo ergo q̄ prodit dñm. i. prodendo monstrat. ¶ Cōstrue. hoc verbū prodere seducit. i. decipit et monstrat. sed prodire. i. exire. vt prodit a me. i. exit a me. et hoc nomē proditor q̄ est verbale querit. i. vult formari ab vtroq̄ verbo.

Posse quidem rebus dat bis natura potestas
Officium meritum seruum diuina voluntas. Potestas.

¶ Quidem exponentes hanc litteram assignāt differētiam inter humanā potestatem et diuinā voluntatem. Sed hoc vere nichil est. quia autor ponit differentiam inter vocabula q̄ habent aliquā similitudinem voce sicut inter genero per e. et pigneo per e. et inter prodere et prodire. q̄ de alia incipiunt ab eadem syllaba. Sed hic non est aliqua conuenientia inter potestas e voluntas. nisi q̄ vtraq̄ terminatur in tas. sed quid inde.

Equiuoca magistri

¶ Unde hec dicit q hic equiuocatio ponit in ista dictione potestas/tatis ⁊ potestas.i.vis vel fortitudo humana.vt hic. Facilli hoc nō habeo potestatem.i.vim vel fortitudinē. ¶ Et potestas.i.natura humana vel naturalis vigor vel potentia hois.vt sunt multa q̄ humane nō subiacēt potestati.i.nature humane. ¶ Itē potestas est ipsū posse per qđ pōt aliqđ vel aliquid. Itē potestas est officium ⁊ nomen officij:vt maior cuitatis est nomē cuiusdam officij vt dic qui vocatur maior londonie.ꝛ. ¶ Vocatur potestas bononie:et in pluribus aliis cuitatibus italie. ¶ Uel potestas est quoddā officiū angelorū:vt ibi.Tibicelli et vniuerse potestates q̄. ¶ Et potestas.i.voluntas dei. ¶ Construe sic thoe verbis. Potestas existēs idē qđ vis.i.fortitudo:vel potestas existens idē qđ natura.i.vigor naturalis:dat rebus posse.i.p qđ possunt. Et potestas existens officiū dat meritū ſcz per qđ mereť sic appellari vel fungi tali officio. Et potestas existens diuina voluntas:dat sexum.i.discretionē in rebus qui vna res discernit.i.diuidit ab alia per speciē. Ptās vt dicit hugut. est aliqđ qđ aliquis potest:vel aliquō per quod potest.vel dic qui potest.

◌oto/as. Poto do potum/poto sumo mihi potum.

¶ Hic dicet autor ⁊ poto/as habet duas significatiōes. Nam potare.i.potū dare.vt ibi.De torrente voluptatis potabit eos.i.dabit eis potum de torrente voluptatis.et tunc construitur cū acto casu.vt poto te.i.do tibi potum. pota me.i.da mihi potum.et tūc est verbū actiui. ¶ Et potare.i.sumere potum vel bibere.et tunc est verbum neutrū vt poto ceruisiam vel vinū. ¶ Et sigma finale verbi syncopātur. Dicitur enim.Dado potum.et non potatum in frequenti vsu.Ut potauerunt me aceto.

Puto/as. Estimatq̄ secat puto denotat amputat inde.

¶ Autor dicit ⁊ puto/as habet duas significationes. Nā putare.id est estimare.vel in mente habere sic vel sic. ¶ Et putare.i.secare/vt superius scribitur ibi. Falce puto.ꝛ. puto tibi.id est seco vel scindo. ¶ Unde componitur cū am/et dicitur amputo:et amputare.id est circum secare.

¶ Construe.hoc verbū puto/putas.denotat.i.significat estimat atq̄ secat. unde amputat derivatur per compositionem.

¶ Et nota q̄ debet dici estimo et non estimo. Sed ego scribo estimo secundū maiorem vsum scribentiū.et cōponitur de e.et timo quod est meto.et dicitur extimare/appreciari/vel putare:et tūc iterū componitur cum ex/et dicitur extimo/as.id est potare.et potest dici q̄ in puoti significatione ⁊ trāsit in s.vt patet in extimo. ¶ Papias/huguitio/et Catholicon dicunt extimo et idco credo q̄ ⁊ nō transit in s.

◌ctus. Questus de quero tibi lucrum significabit
De quero questus dat significare querelam.

¶ Finito capitulo de ēnecia incipit tibus a P. Autor hic tractat de ēnecia incipiēs a Q. primo dicit q̄ hoc nomen questus qđ derivatur de quero.idem est qđ lucrum:qđ patet per eius cōpositum cōquestus.i.lucratio vel lucrum.vt res adepta est hoc regnum per conquestū.id est lucrū vel lucrationem. ¶ Et conquestus quando derivatur de quero:quereris quod bene sonat est/est idem quod querelari:et tūc questus est idē quod querela:vt tibi fecit nobis questū.id est querelā. Et declinatur hic questus/tus/tui.quęrit

est plurālis. ¶ Ite populus est quedā arbor: et tunc producit primā syllabam/anglice a popeltree: Et pro hac significatione non potē corripit primā. Et pro arbore populus est generis feminini. Et dicitur a polio quod est pluralitas: quia ex radice eius multitudo ramusculorum pullulat.

Proximus est qnuis natura conditione Proxim⁹
Spe conuertēdi bonus est homo proximus hosti
Proximus est iterū qui constat stirpe propinquus
Proximus esq; fuit mihi sit prestās beneficium
Confuisq; meus mihi proximus vt probat illus.

¶ Hic docet autor quot modis accipitur proximus. vel quot modis quis est alicui alicui proximus. Dicens q; aliquis est proximus naturali conditione: vt pater est proximus filio. Item aliquis potest esse proximus fisto inimicie conuertēdo eos de mala conuersatione ad bonā vitam: et sic sanctus Paulus fuit proximus iudeis qui eum persequebantur: et tamen non cessauit qñ pro eorum conuersione sollicite laborauit. ¶ Item aliquis dicitur proximus mihi qui de stirpe mea. i. prosapia genitus: vt frater meus vel nepos vel pronepos. ¶ Item amicus meus est proximus meus qui mihi indigenti de bonis suis largius impartitur. ¶ Item vicinus meus dicitur proximus meus prout h; abet cōmunis modus loquēdi. ¶ Cōstruc. Quuis. i. quilibet est proximus naturs conditionis. i. naturali cōditione: vt bonus homo est proxim⁹ hosti fisto spe cōuertēdi eū a malo ad bonum. Et iterū ille est proximus q̄ constat. i. est propinq⁹ alicui stirpe. i. progenie q; sanguine. Et alius presentanea. i. exhibens mihi beneficium. i. beneficium est proximus mihi qui est confinis meus est proximus mihi. vt ille. i. consimilis ideo probat.

Conditione puer/etate puer/puer actu Puer.
Esq; puer purus et sine pube puer

¶ Hic autor docet q̄ puer dr tribus modis. Nam aliquis est puer cōditione: vt famulus vel seruus alicuius dr puer eius. ¶ Et puer est ab etate: vt puer octennis/nouēnis/decēnis. ¶ Puer dr in actu: vt cū de puerliter agit vocat puer. vt scribitur. Maledictus puer. ¶ Et puer est purus ab omni puritate carnis: et sine pube. i. lanugine que est in pueris barba. ¶ Nota puer dr aliis tribus modis sc; natiuitate. vt puer [illegible] ætate. vt nouēnis/decēnis. Obsequio q; fide puritate. vt [illegible] ¶ Nota q; sunt ser ppuetates pueri. [illegible] parui pauco faciati. Vnde sit consuetudo q; sunt ser etates hoīs. Prima etas dr [illegible] per filios. Sunt pueri parui dant eis pacificātur. ¶ Et nota Secunda est puericia durans ad quartā vsq; ad annū vicesimū quintū. [illegible] uriā durat vsq; ad septē annos. Etates mundi et hominis
quagintā annos. Quinta dr senectus durans [illegible] annos. Tertia est adolescentia dr iuuētus durās ad quinquagintā. Sexta dr senium durans ad octogintā. Septima dr senectus durans. ¶ Similiter etates mundi sunt ser. Prima ab Adam vsq; ad Noe. Secunda a Noe vsq; ad Abrahā.

Equiuoca magistri

Pullus. **Pullus eque pullus galline: pullus et ater**

¶ hic docet autor q̄ pullus habet tres sig̃tiones. Nā pullus est natus eque (anglice a foole/vt a colte) Et pullus .i. recens natus galline (angl. a chekyn) Et in istis duabus sig̃nibus vt hic pullus/li. substantiue. Et pullus/a/um. vel est ater. niger/a/um. Virgi. Neque ne maculis infuscet vellera pullis. pullis maculis .i. nigris maculis. Et vt pullus a parus/a/ū. vel pullus/a/um.

Pus/tis. **Pus p̄o putredo indeclinabile c̄redo**
Pus declinatur custodia quando vocatur.

¶ Autor hic docet q̄ puo habet duas sig̃tiones. Nā puo .i. putredo vel quedam infirmitas q̄ reddit hoiem putridū: q tūc vt de puitro/as .i. fetere. vnde dicebat. Potatus. Aut ā puo atq venenū. Et hec pus/tis .i. custodia. Unde Aliqm pure posino ego solus euasi. In pure .i. in custodia. Et vt a purus/a/ū

Pubes. **Est pubes iuuenis: pubes pilus est iuuenilis**
Puberis est pubis: variatur sic genitiuus

¶ hic autor docet q̄ pubes habet duas sig̃tiones. Nam pubes est puer sine pube .i. sine lanugine q̄ est inferior circa pudēda. Et tūc declinat hic⁹ hec pubes. gtō pubis vl puberis. Et pubes .i. lanugo. ſ. inferior barba vt supra. Ite pubes est collectio iuuenū: et tunc declinat hic pubes/bitus

Pacisor. **Quod peto p̄o pacto quod do quod fumo pacisor**

¶ Autor dicat q̄ pacisor/eris/pactus sum/pacisci. habet tres sig̃tiones. Nā pacisor .i. petere aliqd̄ p pactū. Ut mea sit seruata mota virtute pudor. Et pacisci .i. dare p̄o pacto vt supra. Unā voluit q̄ laude pacisci .i. dare in pactū vel in pactū ponere. Ite pacisci .i. in pactū accipere vel facere. Quidā ita. Pactus agenoriam puerus puer ibat ab vrbe. Et pacisci .i. pactū facere amicitiam seruare/reintegrare. Nā hec pactio/onis .i. conuentio/conditio/ promissio. Unde hoc pactum/ti.

Palo/las **Palo domū facio/vagor et cauo/purgo palam do.**
A palo palea palus [illegible] pala palatium

¶ Autor dicit q̄ palo/as .i. [illegible] gtiones et derivatis ab eo. Nā palare .i. parare vel domū facere. Et [illegible] re .i. vagari: vñ plus est palare q̄ vagari. Nā vagari dr̄ q̄ aliquā nullū hūc [illegible] uc discurrit. Sed palat q̄ nullo loco p̄o pria habet sedem. Unde [illegible] loci vagat. Sed palat qui nunq̄ certam possidet mansionē. Un[illegible] tis. ample domꝰ in qua multi vagari possunt. Et hoc palatū/ti. [illegible] pars oris interius: q̄ ibi lingua palat .i. vagat. Et palari .i. cauare/for[illegible] anglice to holde to bese) Unde hec pala/ pale .i. die p cauus locus in an[illegible] quo lapis p̄ciosus ponitur (anglice the

di se. i. bonum motem Uel sic. Bonus vsus est apud eos. id est bonus mos.
¶ Construe. Usus dicitur vtilitas/et exercitium/et mos. id est consuetudo.

Fert vacat indulget caret et placet et superundat Et vacat est vacuum pro cessat sepe repertum

Uacat.

¶ hic docet autor q' vacat habet plures significationes. Uacare. i. indulgere. Ut iste vacat lectioni sue. i. indulget. ¶ Et vacare. i. carere: et tunc construitur cum ablō casu. vt vaco nsumis. i. denarijs. ¶ Et vacat. i. placet. vt vacat mihi scribere. i. placet. et tunc est verbum impersonale. ¶ Et vacare. i. superundare sic vnda vacat pelagi. ibi vacat. i. superfidat. ¶ Et vacare. i. esse vel fieri vacuū. hec est eius propria significatio et omnes alie significationes reducit ad eam. Cum enim dico vaco lectioni. i. actū dicere. Uacuus sum ab aliis rebus et mihi lectioni. ¶ Et vacare. i. cessare. vt iste vacat a studio. i. cessat.
¶ Construe. hoc verbum vacat fert. id est significat ista scilicet indulget caret placet. &c. et vacet est idem quod vacuum et tunc est impersonale. vacat est repertum. i. inuentum pro hoc verbo cessat. et est neutrum.

Qui valet ille potest et qui valet hic validus sit

Ualere

¶ Ualeo valeo habet duas significationes. Prima valere posse. vt iste valet facere. i. potest facere. ¶ Et valere. i. validū esse vel fieri. Cum dicitur. iste est valens homo. i. validus homo. ¶ Construe. Ille valet qui potest: et ille valet qui sit validus. ¶ Et hoc verbum salue comprehendit vale et aue.
¶ Item valeo vales aliquando est bene valere: et aliquando perire. vt sicut patet inferius. Dicit aue veniens de tu[illegible] valeq; recedens. hoc verbum salue comprehendit aueq; valeq;.

Ut discedenti sic dico vale uozienti.

Ualete.

¶ Dicit q' hoc verbum vale duobus modis accipitur. Aliquando vale dicitur amico recedenti a nobis vel absenti: vt quando aliquis recedit a nobis dicimus vale vel valete. Et etiam quando scribimus absenti dicimus in fine epistole vel littere vale vel valete.
¶ Item vale dicitur alicui mouenti qui[illegible] reuersurus est.
¶ Construe. Ut scilicet sicut ego dico [illegible]dicet amico vale. Sic dico mouenti vale.

Accipitur valeat pro quem[illegible]pereat

Ualeat

¶ hic autor dicit q' hoc verbum valeat [illegible]i in bona significatione et in mala significatione. In bona quando re[illegible]: tunc idem est quod queat id est potens sit vel bene sit: vt valeat amici[illegible]mo sine fine. id est potens sit et bene sit/sit sine fine.
¶ Et valeat. id est pereat vel [illegible]

Equinoca' magistri

Valitudo Est infirme valitudo tua sic quoq; firme
I valeo ve vale dissimiliq; modo

¶ Hic autor dicit q̄ hec dictio valitudo duobus modis accipit. Nam valitudo .i. infirmitas sine periculō' morte. .q. tūc dernat' a valeo/les. q̄ pertinet ad mortis valitudo incolumitas est vel sanitas. et tūc dernat' de vale valete. dicitur de valeo/es. Per quod accipitur in bona significatione scz q̄ bene esse. ¶ Et nota q̄ in primo versu est penultima correpta inquepit ch sumpta in ista syllaba de ista dictione valitudo que corripi' et debet produci. ¶ Construe. O infirme tū tua valitudo .i. a periculō tuū vt infirmitas tua. .q. firme. .i. sine bono tua valitudo est scz sanitas tua vel columitas sine prosperitas. Et ista dictio valitudo est qd ꝺa ab isto verbo valeo ve q̄ vel: vel ab isto ꝺbo vale qō est defectiū sm quosdā. q̄ q. d. hoc dissimili modo dicit superius est exceptū. Et exemplantur valeo/es. est verbū aliqū pertinens ad precium. et tunc cōstruit cū gō precie non determinate vt ille liber valet tantū quantū plurimi. Et cum accō additō precij determinati: vt equus iste mei valet viginti libras vel viginti libris. Tamē aliqū construitur cū accō precij determinati: sed hoc male aut ab via non arte. vt quantū valet liber. et sic de cōsio. finc. Unde Ouidi' de remis. Non curat cum quantum tibi constat dum modo lucretur.

Verro/ris Sub verro/ris. tu quatuor equinocabis.
Verro facit mundo: fulcoq; deleo furo;
Hinc quoq; verriculū fus verres fur quoq; verres

¶ Hic autor docet q̄ hoc verbū verro/ris. habet quatuor significationes quas ꝺbat ab eo nota dernationis. Nam verro. .i. mūdo/as. .i. tūc dernat' ab eo hoc verriculū/li. que scopa vel scoba ꝺ illud quo domus scopatur vel purgatur. (anglice a besom) Item verriculum/li. est genus rhetis aut nauis pisc tonia ¶ Item verro/as. .i. fulco/as. Unde in alexandreidoo. x. capitulo vltimo. Verrimus equoreos fluctus. .i. fulcamus cum nauibus. .i. nunc ab eo ꝺ (sm augustū illū) hic verres/ris. Et est verres aper. a verrendo terrā dictus: qi ea ferro verrit terrā. .i. fulcat terram. Derivatur ab hoc ꝺbo. Hugut. verres a vires. qi magnas vires habet. ¶ Item verrunio. .i. furor/aris. aut deleo/les. qui furatur. dicit res. .i. tollit vel [illegible] abigit et asportat eas. Et nunc dernatur ab eo hic verres/ris. propriē. [illegible] Verres (qui fuit magnus fur) et tunc ponitur q̄ quilibet fur. [illegible] Est verres vicio furti pollutio honesti. Spero ad rapiū pronunc[illegible]na piger. et est scuma a principio. ¶ Construe. Ista lectos equinocabis [illegible] mos scz significationes sub isto verbo verro/ris. facit. Dignat mundo/as. .i. [illegible]es fulco/as. Et deleo/as. et furor/aris. ¶ Et ista sunt quatuor verba [illegible] equinocatur verro is. quoq; pro certe. hinc. .i. ab isto verbo ꝺ ruit hic et hec verriculum/li. hic verres hui. .i. cultellus. id est aper aut persona [illegible] ntc. Rhetis (anglice a bote) quoq; q̄ et verres extremus fur. .i. ultimus [illegible] ponuntur.

[illegible] Verro/ris. verri aut versi. versum versi in supino. Virgan [illegible] et item alius locus que

¶ Ti verto. vergo rsi vertere vel si. Dis tribus est versum verbis cōmune supinū. Hoc est verto/tis. facit in preterito verti. vergo facit versi. verto facit verri aut versi. Et ola ista tria verba faciunt in supino versum/versū. Alius dixit. Uerto facit versum vergo verro quoq; versum. Et est verro actiuum.

Designat video visum habere vel vti
Visu cautelam pariterq; probabileq; signat. Video

¶ Autor dicit q; video/es/ere. pluribꝰ modis accipit. Primo. i. habere visū aut vti visu. ¶ Et est differētia inter videre/aspicere/et intueri. Uidemuꝰ natura/aspicimus voluntate/intuemur cura. Item videre. i. cauere: vt visū est mihi cauere sic facere. i. cautū est mihi facere. Et in euangelio. Quid ad nos. tu videris. i. cauerio. Et videre est pbabiliter intelligere vel sentire: vt video ne ista questionē. i. an ne pbabiliter intelligis vel sentis. Nota q; video es. est actuū. et corripit hanc syllabā vi in presenti: sed eā producit in preterito perfecto. Ub. Multi videre que non licuere videre. primū videre est preteritū tempus pfectū: et producit vi. i. viderūt. et vltimū videre est pho infinitui modi et corripit primā. Nota q; sm Catholicon (quipticianū allegat) videre a re. ibi videre est passiuum. vt video: esse bonum. ibi est deponens.
¶ Construe. Hoc verbum video designat. i. significat vel habere visum: vel vti visu. q; pro et significat cautelam et pariter probabile.

Me vocat acclamās/vocat hic me nomē adaptās.
Aut ciet ille vocat/et vocat ecclesia Uocare.

¶ Autor dicit q; voco/cas. quatuor modis sumitur. Primo. i. clamare sic ibi. Magister clamat pro te. Uocare. i. nomen imponere puero ad ostiū ecclesie. sicut ibi. Uocabant eū nole pro suis zacharīā. Uocare. i. ciere. quod idē est qō excitare/monere: sicut ibi. Uocauit eū ad irā. i. excitauit. Et vocare est aliquē vel aliquos ad bonā vitā incitare: sicut ecclesia vocat peccatores ad penitentiā. Et. voco/as. est actuū. ¶ Con. Aliqs vocat me: et ille eq; ciet. i. monet vt excitat vocat: et ecclesia vocat. i. monet peccatores ad penitentiam vel surgere, pctis per confessionē otio/contritionē cordis/et satisfactionē operis.

Nos exoptando/nos promittendo bouemus
Non sua quisquis bouet/domino quoq; nostra bouemus. Uoueo

¶ Dicit q; voueo habet duas significationes. Primo. i. exoptare. sicut ibi. vouerā fecissem libēn. i. exopto vel desidero q; fecissem. Item vouere. i. promittere. Ab. Uoueto dño q; reddite. i. promittite. Et ponitur cū de et di. devoueo/es/ere. i. valde vel deotissim vouere: vel maledicere: vel execrari. Et pvoueo/es/ere. i. simul vouere. Et revoueo/es/ere. i. iterū vouere. Et est voueo actuū. cū alio' situs compositionis: et corripit hanc syllabam vo in presenti: q; inde formatio ab eo. Sed in preterito perfecto producit vo: et in omnibus formatis ab eo. Et coniugatur voueo/es/vovi/votum. ere. ¶ Construe. Nos vouemus exoptando. i. desiderando: et nos vouendo promittendo: vt ille vouit ire ad sanctum Jacobum. Deinde subiungit exempla dicēs. Quisquis. id est quilibet homo

uouet id est desiderat non sua. i. alia q̃ sua. q̃ pro et/et peruenue domino. id est deo (qui solus est dompnus vota nostra).

Votum Affectum promissa preces/votum tibi signat.

¶ Autor docet q̃ hoc nomen votū/ti. equiuocatur ad tria. Primo scz affectꝰ quod idē est quod desiderii. Et votū. i. promissum: vt ille reddit votū suum id est promissum. et tunc dicatur de vouco/cas/are. i. promittere. Itē votū. i. oratio/supplicatio/preces nostras. Sicut dī. Vota nostra quesumus dominē clementer exaudi. i. preces nostras. ¶ Construe. Votū signat tibi affectū id est desiderii: et promissa. id ed promissum: et preces. i. precem.
¶ Numerus pro numero causa metri ponitur.

Volo Vult tria significat placet et pretendit et optat.

¶ Autor docet equiuocationē in isto ṽbo volo vis. qđ habet treo significes. Primo. i. placet. vt volo mihi bene hoc fieri. Et volo significat pretendere: et tunc derivatur ab eo. hic vultus/tus/ui. i. facies: qr vultus pretēdit voluntatem mentis hominis. Unde quidam. In vultu legitur hominis quid delatet intus. Et volo. i. opto hoc fieri. Item a volo derivatur volitus/a/um. quo vocabulo vtuntur theologi nostri. Sic hoc est volitū a deo q̃ ego sum. id est deum vult q̃ ego sum. Et volo/vis/lui. sine sup̃no anormalum neutrum.

Vlciscor Dicitur vlciscor hostes vlciscor amicos
Exponit primum de nobis prox secundum

¶ Autor dicit q̃ hoc verbum vlciscor/eris/vltus sum/vlcisci: secundum quod dicitur vlciscor hostes. id est capio vltionem. id est vindicram de hostibus. Sed vlciscor amicos exponitur accipio vltionem pro amicis. ¶ Similiter vlciscor vno modo exponitur. Accipio vltionē de te. Alio modo exponitur. Accipio vltionem pro te. id est vindicabo te.
¶ Construe. Ulciscor hostes dicitur: et vlciscor amicos. De illa prepositio exponit primi scz vlciscor hostes. i. de hostibus. q̃ pro q/q ista prepositio pro exponit nobis sm scz vlciscor amicos. i. vlciscor p amicis. Et est vlciscor verbum deponēs. Inde hic vltor/vltoris. hec vltrix/vltricis. ¶ Et potest declinari hic et hec et hoc vltor/tricis media producta. Et vltus/a/um. quod sepe accipitur in significatione pessima. Unde inultus/a/um. i. non vltus.

-ve Est infinitum reddit rogat est vbi postq̃

¶ Hic docet autor q̃ hec aduerbium vbi sumitur aliqñ infinitue: vt hic. Est vbi dat munus vtrea amori. nō enim dicit in quo loco hoc est. sed infinitue dicit. qđ. Ponitur redditue vel retributue: vt hic. Reddam tibi vbi potero. Item vbi ponitur interrogatiue: vt dico. Ubi fuisti tanudu. Et vbi. i. postq̃. in qua significatione accipitur undecimo apud poetas. Unde Ouidius in libro metha. Sic vbi desernit madidos circulus agros. vbi. i. postq̃. Salustius. Ubi consuluere maiores opus est facto. i. postq̃ accepisti consilium opus facere. Et etiā

opus. Boetius de cōsolatione libro primo prosa prima. Que tibi poetica
suo nostro vidit assistentes thoro. vbi id est posth. ¶ Cōstrue. hoc aduer
vbi est infinitus. id est tenetur infinitiue. et reddit. i. tenetur reddituе
tributiue. rogat. i. tenetur interrogatiue. et vbi. id est posth.

Unde refert/querit: loca causam materiamq.

¶ hic autor docet q hoc aduerbiū vnde/aliqñ tenetur relatiue. vt ego si
vnde q tu. Et vnde querit locum. Ut vnde venisti. i. de quib' locis venisti.
vnde querit materiam de qua aliquid est factum. sic vnde est iste cultell'
est de qua materia est factus. scilicet vtrum de calibe aut de ferro.
¶ Cōstrue. Unde refert. i. tenetur relatiue. q vnde querit. q p q. materiā.

Ut ꝯtum/ꝯuis/vt qualiter equiuocabis
Ut sicut posth/quatinus/ac vtinam.

Autor hic ponit q hec dictio vt multis modis accipitur. Primo pro ꝯtum
Ven me miserum vt pecco. i. ꝯtum pecco. Et vt. i. vtinam. horatī in sermo
nibus. Jupiter vt pereat positum rubigine ferrum. i. o iupiter vtinam ferr
positum rubigine pereat. Et vt. id est ꝯuis. Unde Ouidius. Protenus vtr
nigo facta videbor anus. vt id est ꝯuis: protinus. id est cito. videbor. i. appa
rebo facta anus. id est vetula. Et est versus in libro heroidū. ¶ Ut. i. qualit
Valid. pontho. Cernis vt ignauum corrumpunt otia corp'. Ut capiant viti
an moueantur aque. cernis. id est an percipis. vt id est qualiter otia corru
punt ignauum corpus. id est desidiosum et pigrū corpus (anglice slawe) qu
si diceret sicut aque capiunt vitiū. i. corrumpuntur et putrescunt nisi moue
tur de vno loco ad alium sic ꝛc. Et bonum preuerbiū cōtra illos qui nolūt l
botes propter segniciem et torporem. talis nāq solent ad pessima vitia de
clinari. Item vt ponitur pro sicut. Ouid. Ut redditus ferat longū formica pe
agmen. Item vt. i. posth sicut hic. Illud quidam opus vt fecero volo ad al
ud transferre. vt fecero ibi est posth fecero. Item vt. i. quatinus vt hic. Rog
te vt desinco equum mihi. vt ibi. id est quatinus. ¶ Construe. Tu equus
cabis vt ꝯtum et vt ꝯuis. vt qualiter. vt sicut posth. vt quatinus. ac pro q.
vtinā. i. omnia ꝯtum ista significat vt sicut iam patet per exempla.

Quatinus et sicut/hec duo signat vti.

¶ Autor docet hic q hec dictio vt duobus modis accipitur. Prim. pro qua
Imo vt rogo te vti faciao hoc. i. quatinus faciao hoc. ꝛc. Et vti pro sicut sepu
ius reperitur. Ut Boetius vbi supra. Uestro erāt tenuissimus filio. i. subtili q
tilicio indissolubili materia perfecte. quas vti post eadem prudente cognou
simus in nobis ipsa texuerat. ibi vti ponitur pro sicut et tunc corripit primam
syllabam. Sed quando est infinitiuus modus de vtor/veteris ducit primā
Ut quidā ait. Utiatur seruus vti qui paruo nescit vti. i. ille vtat vti seruus. id
est sicut seruus qui nescit vti paruo. i. medietate buttarū ¶ Cōstrue. hec cō
iunctio siue aduerbium vti significat hec duo. scz quatinus et sicut.

Nomen dic vtrum coniunctio dicitur vtrum.

¶ hic docet autor q hec dictio vtrū aliquando est nomē aliquando coniunc

Equiuoca magistri

nomẽ qñ sic dico. vtrũ istorũ duorũ alterũ currit. i. alterꝰ istorum duũ alterũ aut hic. vtrũ istorũ duorũ horum video. i. vnum aut alterũ istorũ duorum video. Et declinatur vter/vtra/vtrũ. et est propue distributiuũ est propue duorũ fiat ostendo duos currentes dr vterꝙ istorũ currit. Sed hoc potest quilibet distribuit inter plures ꝙ duos. sicut ostendo plures aut multi currentes dicitur quilibet istorum currit. Itẽ vtrũ est connectiue: et tũc sumitur pro an/aut pro ve/qđ idem est qđ an: vt hic. Tu nescio vtrũ stellę sint pares aut impares. Ubi in Anticlaudiano in primo folio primi libri sta post principiũ in secundo caꝑ. Nec subitos animi motus perpessa repen Currit ad hęc opera sed adhuc deliberat vtrum. Possit ad liberam ratio signatꝙ pensat. Ibi vtrum ponitur pro an possit.

Vel dicas etiam/vel saltem/vel quoꝙ siue vtrũ.

Hic autor docet ꝙ hec coniunctio vel habet tres significatiões. Nam idem qđ etiam. vt hic. Qui virtute sua superat vel aromata cũcta. et est versus cuidam libri q̃ vocatur philologus. et sic debet construi. Omnipotẽti deo referimus gratias qui superat virtute sua. vel id est etiã cuncta aromata. id cuncta species pręciosas. Item vel idem est qđ saltem. vt ibi. Si non suis uribus credat vel gentilibus. vel ibi. i. saltẽ. ¶ Cõstrue ut versum sic. Si tu ꝛa nõ credat. i. nõ velit credere suis vatibus. i. suis propriis prophetis scili fuit. hieremie vel huiusmodi de incarnatiõe christi. credat vel gentilibus. i. saltẽ gẽ tibus scz vatibus. i. versibꝰ sibille. q̃ versus facit aperte loquẽtes de incarna de ihesu xpo. Itẽ vel idem est qđ siue sicut cõmuniter accipitur. vt henricꝰ vi. regnauit scribit. ¶ Construe. O tu lector dicas hanc coniugationẽ vel idem quod etiã. et dicas vel idem qđ saltem. quoꝙ pro et. et dicas vel idẽ qđ siue.

Xantus rex grecie fuerat/xanthus quoꝙ troie.

Hic autor docet ꝙ hoc nomen xantus habet duas significatiões. Qñ xan thus fuit propriũ nomen cuiusdã regis qui quondã regnauit in certa insula creti quã fabrunus primo regnauit. Ubi theodolus sic. Primus creteus fa brunus venit ab ortu. Que quidẽ insula nũc vocat vulgo candy. ¶ Item xan thus vocat fluuius q̃ est in phrygia qua sita fuit troia. ¶ Cõstrue. Xanthus rex tres crete. quoꝙ pro et. et xantus est fluuius troie. id est frigie. Et est fre quẽs pars alio. ¶ Nota hec creta crete (anglice chalke)

Xennia pxemia/xennia munera/seu benefacta.

¶ Autor dicit ꝙ hoc nomen xenniũ habet tres significationes. Qñ xennia. i. premia. vt si pẽs sequeris tu xennia magna mereris. ¶ Item xenniũ munus paruũ vel qñqꝙ munꝰ siue magnũ siue paruũ munus. sicut (a presens) Ubi quidã xennia ꝙ nobis mittis tibi multiplico bis. ¶ Itẽ xenniũ benefactũ seu officiũ qđ aliqs fecerit alicui. Ubi quidã. Do grates vobis pater bata pẽnia tobie. i. qđ beneficia vra collata nobis. Xenia dr a xenies qđ est peregrinum Et cõponitur xenium cũ ex/cdr exenium idẽ qđ xenium. ¶ Cõ. Xennia sunt pre mia. et pennia sunt munera. et xennia sunt benefacta. id est beneficia.

Zelus amor tibi sit imitatio sit tibi zelus.
Zelus suspicio: zelus inuidia.

¶ Et zelus id est imitatio. Hic zelo zelas.id est imitari.id est sequi.vt ch
q̄ zelauerit facientes migrate.id est ne sequaris vel imiteris faciente
tatem. ¶ Itē zelus est suppositio habita de forma mulieris vel viri. Et
tur (anglice telpone) sicut aliquis habet zelū super vxorem suā vel alia
lierem credens eam adulterari propter formam aut pulchritudinem
¶ Item zelus.i. inuidia. sic tibi zelus bonū tuū comedit me. id est inuid
habui propter prosperitatem bonorum tuorum comedit me. id est corrodit m
torquebat me. id est cor meum.

Et sic finito libro equiuocorum

Equiuoca legi/que metri lege coegi
Et libet illa legi/pueris quibus ipsa legi

¶ Finito libro equiuocorum siue equinocationum: autor hic finem v
imponit. In quibus duo dicit. Primo q̄ ipse mutat dictiones istas
eas (taliter qualiter hic ponuntur) in libris antēcie quos perlegit.
Equiuoca legi. q̄ per hoc significat librum suum autenticandum. ¶
dicit se compilasse illum tractatum pro pueris et non pro proceribus
cum dicit. Et libet illa legi. &c. Et in hoc excusat se de humilitate stu
lium conscripsit ad vtilitatē precipue puerorum ¶ Construe. Ego le
uoca: hec. scilicet in libris. Autorum. que scilicet equiuoca coegi. id e
gi vel collegi. lege. i. cum lege metri. Et libet id est placet. illa scilicet
ra legi. i. perlegi. vel docere pueris id est nouellis discipulis quibus
quibus. vel ad quorum vtilitatem ego peregi. i. feci ipsa sic

Carmen ad sanctam eucharistiam.

Fausti poete laureati ac regii. Ad sanctam eucharistiam Carmen.

Pia que sacrum libamina pascitis agnum
O pura indigna victima cesa manu.
tua confugio vitali mistica gestu
Cervus vt ad vitreas currit anhelus aquas.
nea confiteor vario mens icta reatu
penitet admissi noxia corda mali.
ima discruciant sensus tormenta profundos
t fluit in mestos sedula gutta sinus.
icut aeria preceps seu flumen ab alpe
; fel preterito nectare maius abest.
ssas ha terge notas: animamq; precantem
erpetuo pascas hostia vera cibo.
tua sincera libant sacra corpora mente
a queunt triste nulla perire fame.
ea non tanti sunt tecta capacia regis
ndibus attrito pectore supplet amor.
adamas durus solo fit sanguine mollis
cteris a prono mitior ore deus.

Eiusdem de virgine christum crucifixum gremio suo deflente Carmen.
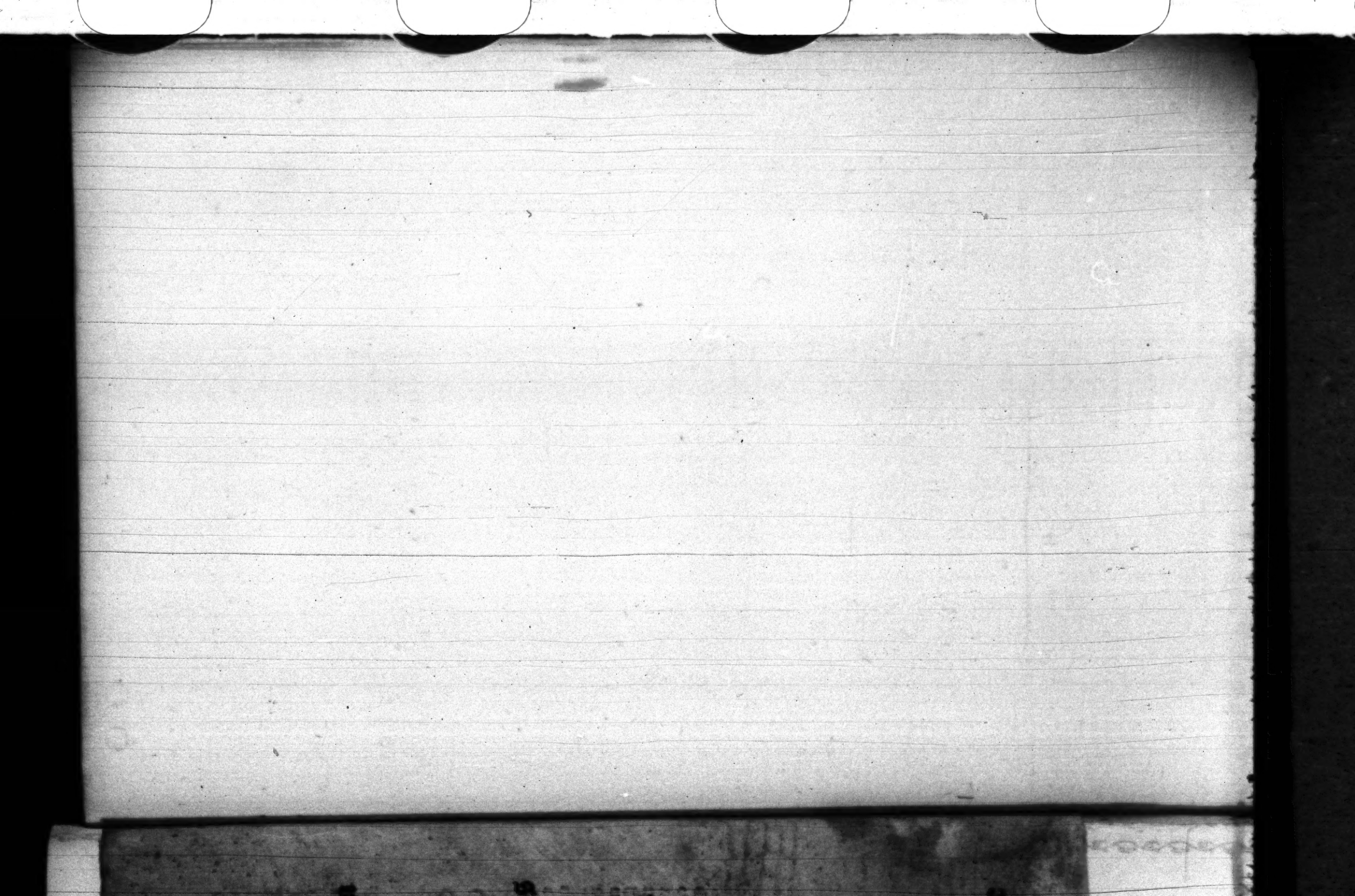
Eu heu ô summo genitrix afflicta dolore
Ecce iacet mesto pignora cesa sinu.
e phebeo consolos vultu ne mitte natos
erstit miseris fletibus orba parens.